

445 9191 *

๑๙๔๕๘

๕๖

ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง
อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

วีระวัชร สรรพกิจิต

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

30 สิงหาคม 2515

๒๕๑๖
๒๕๑๖
๒๕๑๖

ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง
อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

วีระวัชร สารานูจิตต์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

30 สิงหาคม 2515

ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง

อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

การวิจัยเรื่องนี้มี ความมุ่งหมาย เพื่อศึกษา ค้นคว้า ถึง หน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยง ในหมู่บ้านบ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับฐานที่เกิด ลักษณะอาการ คุณสมบัติ จำนวน และการปรากฏของหน่วยเสียงในพยางค์ ลักษณะของพยางค์ การลงเสียงหนักในคำ การขึ้นเสียงลงเสียงในประโยค เพื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทย-กรุงเทพฯ สำหรับใช้เป็นข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กที่พูดภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาแม่ การวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์และสังเกตการออกเสียงจากผู้ให้ปากคำ 2 คน ปรากฏผลดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมี 22 หน่วยเสียงคือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, ʃ, x, ɕ, h, l, m, n, ñ, w, y / หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นตัวสะกดได้แก่ / ʔ, n, y /

หน่วยเสียงพยัญชนะประสมมี 16 หน่วยเสียงคือ /phl, bl, kl, khl, ml, tw, kw, khw, ʔu, sw, xw, hw, nv, lw, yw, by /

หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 10 หน่วยเสียงได้แก่ /ɨ, e, ɛ, ə, ə̃, ʌ, a, u, o, ɔ /

หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 5 หน่วยเสียงคือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา การลงเสียงหนักในคำ คำ 2 พยางค์จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 2 คำ 3 พยางค์จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 1 กับที่ 3 คำ 4 พยางค์จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 2 กับที่ 4

การขึ้นเสียงลงเสียงในประโยค ประโยคทุกชนิดขึ้นต้นด้วยเสียงปกติ แต่ท้ายประโยคต่างกันดังนี้ ถ้าประโยคบอกเล่าจะขึ้นเสียงสูง ประโยคปฏิเสธจะลดต่ำแล้วขึ้นสูงเล็กน้อย ประโยคคำถามจะเป็นเสียงปกติ คำตอบรับและปฏิเสธจะขึ้นเสียงสูง

THE PHONOLOGY OF THE KAREN LANGUAGE IN SUANPHUNG DISTRICT

AMBHUR CHOMBUNG, RAJBURI

ABSTRACT

BY

WERAWAT SAMRANCHITT

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education Degree
the College of Education

August 30, 1972

THE PHONOLOGY OF THE KAREN LANGUAGE IN SUANPHUNG DISTRICT

AMBHUR CHOMBUNG, RAJBURI

The purpose of this research was to study the phonemes of the Karen language in Banbo village, Suanphung district, Ambhur Chombung, Rajburi in the following aspects : point of articulation, manner, quality, distribution and number of phonemes, syllable type, stress, and intonation. The results of the research were compared to the standard Thai language or Bangkok dialect in order to make it as the suggestions to Thai teachers in teaching the Thai language to pupils whose mother tongue is Karen. Two informants were used to be interviewed and observed. The results of this research show that :

There are 22 single consonant phonemes · / p, ph, b, t, th, d, k, kh, ^ʔ, c, ch, s, ^ʃ, x, g, h, l, m, n, ñ, w, y /. The final consonant phonemes are / ^ʔ, n, y /

There are 16 cluster consonant phonemes · / phl, bl, kl, khl, ml, tw, kw, khw, ^ʔw, sw, xw, hw, nw, lw, yw, by /

There are 10 single vowel phonemes : / ɪ, e, ɛ, ɨ, ɘ, ʌ, a, u, o, ɔ /.

There are 5 tone suprasegmental phonemes : mid, low, falling, high and rising.

Word stress : the stress is on the second syllable for the two syllable word, on the first and third for the three syllable word, and on the second and fourth for the four syllable word.

Intonation : all kinds of sentences begin with normal sound but different at the end of the sentence, high in the affirmative, low and then a bit high in the negative, normal in question, and high in the affirmative and negative answer.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติศาสตร์ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

วิฑูร ไชยวงศ์ ประธาน

อารี สัมพันธ์ กรรมการ

30 สิงหาคม 2515 X

ประกาศคุณูปการ ✓

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้เพราะความกรุณาจากอาจารย์วิพุธ โสภวงศ์ ประธานกรรมการ และศาสตราจารย์ ดร.อารี สันตฉวี กรรมการ ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านทั้งสองไว้ในโอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งในการ เก็บและรวบรวมข้อมูลจาก กำนันระเือน บุญเลิศและครอบครัว รวมทั้งผู้ให้ปากคำทั้งสองท่านคือ นายเย็น บุญเลิศ กับนางกันยา ยะปาน จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ขอขอบคุณคุณสมหวัง อ่องนาวา ที่ช่วยแนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาในบทความ ภาษาอังกฤษ และคุณนิเวศน์ ธรรมรักษ์ แห่งสำนักงานทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ที่กรุณาช่วยพิมพ์ให้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

วีระวัชร สํารานุจิตร

วิวก

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการค้นคว้า	5
	คำจำกัดความเฉพาะ	6
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า	7
2	วิธีดำเนินการค้นคว้า	9
	กลุ่มตัวอย่าง	9
	เครื่องมือในการค้นคว้า	10
	วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล	11
	การจัดกระทำข้อมูล	12
3.	ผลของการวิจัย	14
	หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ✓	15
	ฐานที่เกิดของหน่วยเสียง	15
	ลักษณะและคุณสมบัติของหน่วยเสียง	16
	การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะในแต่ละพยางค์	18
	จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว	24
	หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ✓	25
	จำนวนและการปรากฏของหน่วยเสียงในแต่ละพยางค์	25
	หน่วยเสียงสระเดี่ยว ✓	28
	ฐานที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยว	29
	จำนวนหน่วยเสียงสระเดี่ยว	32

บทที่	หน้า
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ✓	32
ลักษณะของพยางค์ ✓	34
การลงเสียงหนักในคำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป ✓	35
การขึ้นเสียงลงเสียงในประโยค ✓	36
4 สรุป อภิปรายผลเปรียบเทียบ และ เสนอแนะ	38
สรุปผลการค้นคว้า	39
อภิปรายผล	41
เปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษากะเหรี่ยงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ	47
ข้อเสนอแนะในการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็ก	49
กะเหรี่ยง	49
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	
ก. คำไทยที่ใช้เป็นข้อมูลสำหรับคำพหูพยางกะเหรี่ยง	55
ข. ประโยคที่ใช้เป็นข้อมูล	59
ค. คำพหูพยางกะเหรี่ยงในรูปสัญลักษณ์แทนเสียง	60
ง. ประโยคภาษากะเหรี่ยงในรูปสัญลักษณ์แทนเสียง	67

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยง แสดงฐานที่เกิด อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ลักษณะของเสียง คุณสมบัติ ของเสียง	15
2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง	25
3 หน่วยเสียงสระเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยง แสกกวามสูงของลิ้น ตำแหน่งของลิ้นในปาก และลักษณะของริมฝีปาก	28
4 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษาไทยกรุงเทพฯ	42
5 หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษาไทยกรุงเทพฯ	44
6 หน่วยเสียงสระของภาษาไทยกรุงเทพฯ	45

บทที่ 1

บทนำ

✓ ภาษามีบทบาทสำคัญที่แสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการ สืบทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและความเจริญในด้านต่าง ๆ ของชนแต่ละกลุ่ม วิทยาการทั้งหลายที่สืบทอดมาถึงในปัจจุบันนี้ได้ก็ด้วยอาศัยภาษา เป็นเครื่องมือถ่ายทอดและรักษาไว้ ภาษาของชนทุกชาติย่อมมีบทบาทสำคัญเช่นนี้ เหมือนกันทั้งสิ้น และภาษาของชนแต่ละชาติก็ย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามระบบภาษาของแต่ละภาษา

ประเทศไทยมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทย และใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นภาษามาตรฐานในการสื่อสารกันเป็นทางราชการ นอกจากชาวไทยแล้วยังมีชนกลุ่มน้อยหลายพวกอาศัยอยู่ในประเทศไทยอีกด้วย ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต่างมีภาษาและขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีที่ผิดแผกไปจากชาวไทยอยู่บ้าง แต่ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรของประเทศย่อมต้องการสร้างความรู้ลึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้น ดังนั้นการสอนการเรียนในสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะในชั้นการศึกษาภาคบังคับจึงใช้ภาษาไทยเป็นภาษาบังคับแก่ผู้เรียนทุกคน ทั้งนี้อาจทำให้ผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (mother tongue) เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองได้ เพราะภาษาแต่ละภาษาย่อมมีความแตกต่างกันดังกล่าวมาแล้ว ฉะนั้นการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจึงเป็นเรื่องสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการฝึกหัดครูที่จะต้องหาวิธีที่จะสอนภาษาไทยแก่ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยให้ได้ผลคือต่อไป

ดร. ฟุงเฟื่อง เกรือตราฐ กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาที่สอง (second language) ของผู้เรียนไว้ว่า วิธีที่ดีที่สุดและได้ผลที่สุดคือการเรียนการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ โดยได้กล่าวไว้ค่อนข้างว่า "ตามหลักภาษาศาสตร์ ถือว่าภาษาแต่ละภาษามีลักษณะโดยเฉพาะของตัวเอง ถึงแม้ว่าภาษาทุกภาษาประกอบไปด้วยเสียง คำ ไวยากรณ์ และความหมาย แต่ส่วนประกอบเหล่านี้ของภาษาหนึ่งจะมีลักษณะแตกต่างออกไปจากภาษาอื่น ๆ ดังนั้นการสอน-การเรียนภาษาตามหลักภาษาศาสตร์หมายถึงการสอน-การเรียน

ที่เป็นไปตามลักษณะของภาษานั้น ๆ ในกรณีเช่นนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควร เรียนรู้ ลักษณะของภาษาที่จะสอน เพื่อ เปรียบเทียบกับลักษณะของภาษาของผู้เรียนอันจะยังผลให้ การสอน-การ เรียนเป็นไปอย่างได้ผล 'แบบเรียนที่สร้างขึ้นจากผลของการวิจัยและ เปรียบเทียบภาษาทั้งสอง คือภาษาที่จะเรียนและภาษาของผู้เรียนจะเป็นบทเรียนที่ดีที่สุด และได้ผลที่สุดในการสอน-การ เรียนภาษา' ¹

ผู้วิจัยรับราชการอยู่ที่วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้เคยออกนิเทศการฝึกสอนของนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนฝึกหัดครู ที่ฝึกสอนในโรงเรียนเขตตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะในหมู่บ้าน บ้านบ่อประสบปัญหาในการสอนภาษาไทยแก่เด็กนักเรียนประถมศึกษาส่วนหนึ่งในโรงเรียนนั้น เหตุทั้งนี้เพราะเด็กนักเรียนประถมศึกษาส่วนมากในโรงเรียนนั้นเป็นเด็กชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย เด็กเหล่านั้นพูดภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาแม่ และเมื่ออยู่ในหมู่บ้านก็ใช้ภาษากะเหรี่ยงพูดกันอยู่เสมอ ความเคยชินกับภาษาแม่ที่เคยพูด เคยใช้อยู่เสมอจนเป็นนิสัยนี้เองทำให้เกิดปัญหาขึ้นเมื่อไปเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่โรงเรียน เด็กกะเหรี่ยงจึงอาจนำเอาระบบทางภาษากะเหรี่ยงบางประการไปใช้ในภาษาไทย ทำให้การเรียนภาษาไทยเป็นไปอย่างยากลำบาก ปัญหาในการเรียน ภาษาไทยนี้อาจส่งผลไปถึงการเรียนวิชาอื่น ๆ โดยทำให้เรียนได้ช้าและไม่เข้าใจ เท่าที่ควรได้ เพราะการเรียน-การสอนวิชาอื่น ๆ ก็ต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสาร ดังนั้นจึงน่าจะได้มีการค้นคว้าถึงลักษณะภาษาของชนชาวกะเหรี่ยง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ ประโยชน์ในการสอน-การ เรียนในดินนี้ต่อไป :

อนึ่ง หมู่บ้านบ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้งนี้ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดราชบุรี 62 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวอำเภอจอมบึง 32 กิโลเมตร ตำบลนี้มีอาณาเขตกว้างขวางและเป็นตำบล ที่อยู่ติดชายแดนทางตะวันตกของประเทศไทย มีอาณาเขตส่วนหนึ่งติดต่อกับอาณาเขต

¹ พุ่มเฟื่อง เกร็ดตราชู ภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ วิทยานิพนธ์ หน้า 1.

ประเทศพม่า และในแถบนี้เป็นที่อาศัยของชาวกะเหรี่ยงจำนวนมาก จากคำบอกเล่าของ นายระเอิน บุญเลิศ¹ กำนันตำบลสวนผึ้ง ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในหมู่บ้านบ้านบ่อนมานานแล้วได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า ตำบลสวนผึ้งนี้มีหมู่บ้านอยู่ทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้เป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงอยู่ถึง 7 หมู่บ้าน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. หมู่บ้านบ้านบ่อ
2. หมู่บ้านทุ่งแฝก
3. หมู่บ้านสวนผึ้ง
4. หมู่บ้านบ้านบึง
5. หมู่บ้านบ้านกา
6. หมู่บ้านโป่งกะทิ
7. หมู่บ้านท่ามะขาม

จำนวนครัวเรือนในตำบลสวนผึ้งมีประมาณ 600 ครัวเรือน เป็นหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงประมาณ 300 ครัวเรือน จำนวนประชากรที่เป็นชาวกะเหรี่ยงในตำบลนี้มีประมาณ 3,000 คนเศษ นับว่ามีจำนวนมากพอควร

นอกจากนี้กำนันระเอิน บุญเลิศ ยังได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของกะเหรี่ยงไว้อีกตอนหนึ่งว่า กะเหรี่ยงที่อยู่ในประเทศไทยที่สำคัญ ๆ มีอยู่ 2 พวกใหญ่ ๆ คือ

1. ยางคอย อาศัยอยู่บนเขา อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย นับตั้งแต่จังหวัดตากขึ้นไป และรวมทั้งกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วย ยางคอยนี้มีชื่อเรียกได้อีกว่า ยางแดง หรือกะยอ หรือซัว หรือกะหร่าง

2. ยางน้ำ อาศัยอยู่ตามพื้นที่ราบธรรมดา ไม่อยู่บนเขามีอยู่ในแถบจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และอุทัยธานี ยางน้ำนี้มีชื่อเรียกอีกว่า ยางขาว หรือโปว หรือพล็อง หรือสะกอ

¹ ระเอิน บุญเลิศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ นางสาววีระวัชร สารานุกิจต์เป็นผู้สัมภาษณ์ที่หมู่บ้านบ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2514.

ส่วนกะเหรี่ยงที่อยู่ในตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นกะเหรี่ยงที่เรียกว่ายางน้ำ

จะเห็นได้ว่าชาวกะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชนที่มีจำนวนมาก และเป็นกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมชนบทรอบเนินมประเพณี และภาษาที่แตกต่างออกไปจากชาวไทยทำให้มาศึกษา เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้งนั้นวันจะ เพิ่มการติดต่อกับคนไทยนอกหมู่บ้านและนอกตำบลมากขึ้น เนื่องจากคมนาคมสะดวกกว่าแต่ก่อน ในการติดต่อกันนี้อาจมีปัญหาสำคัญทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เพราะความต่างกันดังกล่าวมาในตอนต้น สิ่งเหล่านั้นย่อมอาศัยภาษา เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสู่กันและกันด้วย

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าภาษา เป็นปัญหาสำคัญทั้งในด้านการเรียน-การสอน และด้านมนุษยสัมพันธ์ สมควรที่จะได้มีการค้นคว้าวิจัยเรื่องราวทางภาษาของชาวกะเหรี่ยงในตำบลนี้ตามวิธีการทางภาษาศาสตร์ต่อไป

ในทางวิชาภาษาศาสตร์วรรณานัน คร.ฟุ้งเฟื่อง เครือตราชู ไก่กล่าวถึงระบบต่าง ๆ ของภาษาไทยตอนหนึ่งว่า "ภาษาทุกภาษาประกอบด้วย

1. ระบบเสียง (Phonology) มี phoneme เป็นหน่วยย่อยที่สุด
2. Morphology หรือการประกอบของเสียง หรือเป็นวิชาที่ว่าด้วยกลุ่มของเสียง
3. Syntax หมายถึงวิชาที่ว่าด้วยกลุ่มคำมากกว่า 1 คำขึ้นไป"¹

ในการค้นคว้าทางภาษากะเหรี่ยงครั้งนี้จะมุ่งศึกษาถึงเรื่องระบบเสียง โดยเฉพาะเป็นระบบที่ควรรู้ก่อน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาไทยกรุงเทพฯ อันจะเป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยแก่เด็กกะเหรี่ยงในถิ่นนี้ และการค้นคว้าถึงเรื่องระบบเสียงนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอีก 2 ระบบนั้นด้วย

¹ ฟุ้งเฟื่อง เครือตราชู "การศึกษาเรื่องเสียงในภาษาศาสตร์" เอกสารการสัมมนาผู้สอนวิชาภาษาไทย หน้า 35.

วิจัย

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

เพื่อศึกษาถึงระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงในเรื่องต่อไปนี้

1. ตำแหน่งที่เกิดของเสียงหรือฐานที่ทำให้เกิดเสียง (Point of Articulation)
2. วิธีที่ออกเสียงหรือลักษณะของเสียง (Manner) และคุณสมบัติของเสียง
3. การปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์ (Distribution)
4. จำนวนหน่วยเสียง
5. ลักษณะของพยางค์ (Syllable)
6. การลงเสียงหนัก (stress) ในคำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป
7. การขึ้นเสียงลงเสียง (Intonation) ในประโยค

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. เพื่อนำผลที่ได้ขึ้นไปเปรียบเทียบกับระบบเสียงของภาษาไทยกรุงเทพฯ
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการเปรียบเทียบในข้อ 1 มาใช้ประโยชน์สำหรับแนะนำครูผู้สอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กนักเรียนที่พูดภาษากะเหรี่ยงเป็นภาษาแม่ในถิ่นนี้ และเพื่อแนะนำนักศึกษามหาวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงที่ฝึกสอนในโรงเรียนในท้องถิ่นนี้ด้วย
3. เพื่อใช้ผลที่ได้จากการค้นคว้าครั้งนี้ไปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการจะจัดทำบทเรียนให้เหมาะสมกับเด็กกะเหรี่ยงที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในโอกาสต่อไป
4. เพื่อเป็นการวางแนวทางสำหรับการค้นคว้าทางภาษาศาสตร์ เกี่ยวกับระบบคำและระบบไวยากรณ์ของภาษากะเหรี่ยงในถิ่นนี้

ขอบเขตของการค้นคว้า

ในการค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเรื่องระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงที่ใช้พูดกันอยู่ในปัจจุบันนี้ที่หมู่บ้านบ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีเท่านั้น และได้ศึกษาจากผู้ให้ปากคำ (Informant) 2 คน เป็น ชาย 1 คน หญิง 1 คน ทั้ง 2 คน

มีภูมิลำเนาอยู่ในถิ่นนี้และเป็นผู้ใช้ภาษากะเหรี่ยงอยู่เป็นประจำแต่พูดภาษาไทยได้ดวย
ในการสอบถามจะใช้คำไทยที่เป็นข้อมูลทางภาษาคำนี้ 300 คำ และประโยค 32 ประโยค
ดังปรากฏในภาคผนวก ก. และภาคผนวก ข.

คำจำกัดความเฉพาะ

1. ภาษา ในทางวิชาภาษาศาสตร์หมายถึง เสียงพูดที่ใช้เป็นเครื่องสื่อความหมาย
ในชุมชนหนึ่ง ๆ
2. ภาษากะเหรี่ยง หมายถึงภาษากะเหรี่ยงที่ใช้พูดกันในหมู่บ้านบ้านบ่อ
ตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
3. ระบบหน่วยเสียง (Phonology) หมายถึงการศึกษาถึงระ เปรียบเกี่ยวกับ
เสียงและหน่วยเสียงของแต่ละภาษา จะศึกษาถึงอวัยวะในการออกเสียงหรือฐานที่เกิดเสียง
วิธีออกเสียง และคุณสมบัติของเสียงตามที่ไค้ยีน
4. หน่วยเสียง (Phoneme) หมายถึงเสียงย่อยที่ปรากฏเด่นชัดเมื่อนำมา
เทียบคู่และปรากฏอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ซ้ำกัน มีฐานที่เกิด ลักษณะ และคุณสมบัติของเสียง
เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาก
5. หน่วยเสียงย่อย (Allophone) หมายถึงเสียงที่มีลักษณะเป็นตัวแทนหนึ่งของ
หน่วยเสียงที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมทางภาษาศาสตร์ที่ต่างกันออกไป
6. คำคู่เทียบเสียง (Minimal Pair) หมายถึงคำคู่ที่มีความต่างกันน้อยที่สุด
เพียงเสียงเดียว เช่น เสียงกับเสียง ซึ่งต่างกันที่เสียงพยางค์ท้ายเท่านั้น แต่ทำให้มี
ความหมายต่างกัน
7. พยางค์ (Syllable) หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ โดยไม่มี
จังหวะหยุด จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้
8. คำ หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมาย จะประกอบด้วยเสียง
ที่เปล่งออกมาครั้งเดียวหรือมากกว่าหนึ่งครั้งก็ได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า

พระยาอนุমানราชชน¹ ได้กล่าวไว้ในหนังสือนิรุกติศาสตร์ตอนหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องราวของกะเหรี่ยง โดยกล่าวถึงที่อยู่ของกะเหรี่ยงว่าเป็นชาวเขาที่มีจำนวนมากพวกหนึ่ง อาศัยอยู่ในตอนใต้ของประเทศพม่าและตามชายแดนระหว่างไทยกับพม่า ตามแถบทิวเขาถนนธงชัยและทิวเขาตะนาวศรี กะเหรี่ยงนี้บางที่เรียกว่ายาง ภาษากะเหรี่ยงนั้นบางตำราจัดไว้ในภาษาตระกูลทิเบต - พม่า แต่บางตำราจัดไว้ในภาษาตระกูลไทย-จีน ซึ่งยังลงความเห็นให้แน่นอนลงไปไม่ได้

เกี่ยวกับภาษาของชนชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้น เฮอว์เบอร์ค ซี เพอร์เนล² ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสัมมนาเกี่ยวกับเสียงของภาษาไทยที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 - 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2514 ที่สำนักงานขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์พระนคร เขาได้กล่าวถึงกะเหรี่ยงโพ (Pho, Pwo, Phlong, Kariang Khaw) ว่าในประเทศไทยมีกะเหรี่ยงกลุ่มนี้อยู่ประมาณ 35,000 คน โดยทั่วไปอยู่ทางภาคเหนือแต่มีบางกลุ่มอยู่ในกาญจนบุรีด้วย ภาษากะเหรี่ยงโพนี้จัดเป็นภาษาตระกูลจีน - ทิเบต (Sino-Tibetan language) และได้กล่าวไว้ว่า คุค, ฮักสปีช และมอริส³ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษากะเหรี่ยงที่พูดกันอยู่ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ไว้แต่ยังไม่ได้พิมพ์เป็นเล่ม ใน พ.ศ. 2507 เฮอว์เบอร์ค ซี. เพอร์เนล ได้นำผลการวิจัยของ คุค ฮักสปีช และมอริสมาสรุปไว้ด้วย ผลการวิจัยพบว่า ในภาษากะเหรี่ยงที่ใช้กันอยู่

¹ พระยาอนุমানราชชน นิรุกติศาสตร์ภาค 1 หน้า 85.

² Herbert C. Purnell, Major Phonetic Differences Between Thai and Some Minority Languages of Thailand, typed, p.2

³ Herbert C. Purnell Ibid., p. 7.

ในอำเภอฮอก จังหวัดเชียงใหม่ มีเสียงพยัญชนะเกี่ยวอยู่ 24 เสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, c, ch, k, kh, ʔ, f, s, ʃ, s, h, m, n, ñ, ŋ, v, l, y, y, /
เสียงพยัญชนะประสมมีอยู่ 32 เสียงคือ /pl, phl, bl, ml, tl, kl, khl, py, dy, phy, by, my, ly, ky, khy, pw, phw, bw, mw, tw, thw, sw, nw, lw, cw, chw, yw, kw, khw, xw, ʷ, hw/ เสียงสระเกี่ยวมี 9 เสียงคือ /i, e, ɛ, ɛ̃, ə, a, u, o, ɔ / เสียงสระประสมมี 3 เสียงคือ /ai, aɪ, au/ เสียงวรรณยุกต์มี 4 เสียงคือ เสียงสามัญ (mid) เสียงต่ำ (low) เสียงสูง (high) และเสียงลงต่ำตอนท้าย (falling)

ส่วนเรื่องราวของภาษากะเหรี่ยงกลุ่มอื่น ๆ นั้นเท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้ามายังไม่พบการวิจัยของผู้ใดเลย

ในเรื่องหลักการเกี่ยวกับระบบเสียง หน่วยเสียง ตำแหน่งที่เกิดของเสียง และลักษณะอาการเกิดเสียงนั้น ผู้วิจัยได้อาศัยหลักการที่เฮนรี เอ. กลีสัน¹ ได้กล่าวถึงไว้อย่างละเอียดในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้และนำมาอาศัยเป็นแนวทางและพื้นฐานในการค้นคว้าวิจัยครั้งนี้

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้อาศัยหนังสือวิลเลียม เอ. สมอลเลย์² ได้เขียนอธิบายถึงฐานที่เกิดเสียง ลักษณะ และคุณสมบัติของหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระไว้อย่างละเอียดอีกด้วย

ส่วนเรื่องขบวนการค้นคว้าวิจัยนั้น วิลเลียม เจ. ซัมมาริน³ ได้กล่าวถึงแนวทางในการวิจัยและการปฏิบัติการต่าง ๆ ทางภาษาศาสตร์ไว้อย่างละเอียดเป็นขั้น ๆ โดยได้นำถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเตรียมแผนงาน การเลือกผู้ให้ปากคำ การเลือกคำที่เป็นข้อมูลทางภาษา เทคนิคในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งข้อเสนอแนะข้อปัญหาต่าง ๆ ที่อาจประสบในการค้นคว้าวิจัยทางภาษาศาสตร์ไว้ด้วย

¹ Henry A. Gleason, Jr., An Introduction to Descriptive Linguistics, 389 p.p.

² William A. Smalley, Manual of Articulatory Phonetics, 512 p.p.

³ William J. Samarin, Field Linguistics, 246 p.p.

วิธีดำเนินการค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในทางภาษาศาสตร์หรือการเลือกผู้ให้ปากคำนี้ ใค้อาศัยหลักเกณฑ์ทางประการของ วิลเลียม เจ ซัมมาริน¹ คือพิจารณาหาผู้ให้ปากคำที่มีอายุประมาณ 30 ปีขึ้นไปเพื่อจะได้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางภาษามากพอควร และมีความรับผิดชอบที่จะช่วยให้ความสะดวกในการซักถามด้วย จำนวนของผู้ให้ปากคำไม่มีเกณฑ์กำหนดแน่นอน ในการค้นคว้าครั้งนี้ เลือกผู้ให้ปากคำที่เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน เพื่อต้องการ เทียบดูว่า เสียงที่ไค้ฟังจากชายและหญิงจะมีความต่างกันในส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้างหรือไม่ ผู้ให้ปากคำทั้ง 2 คนนี้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในถิ่นนี้และใช้ภาษากะเหรี่ยง เป็นประจำ นอกจากนั้นผู้ให้ปากคำทั้ง 2 คนนี้พูดภาษาไทยได้ควย ทำให้เกิดความสะดวกในการถกถอข้อความหมาย เกี่ยวกับข้อมูลให้ตรงกันระหว่างผู้ซักถามกับผู้ให้ปากคำ) ผู้ให้ปากคำที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ

1. นายเย็น (พุก) บุญเลิศ อายุ 34 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อําเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี นับถึศาสนาพุทธ มีอาชีพทำนา ไม่เคยเข้าโรงเรียน แต่พออ่านและเขียนไค้บ้าง ภาษาที่พูดไค้คือภาษากะเหรี่ยง ภาษาไทย และภาษากะเหรี่ยง ซึ่งเป็นภาษาที่ไค้กันอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงอิสระแถบทิวเขาตะนาวศรีควย

2. นางกัญญา (กลิ้ง) ยะปาน อายุ 33 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อําเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี นับถึศาสนาพุทธ มีอาชีพทำไร่ เรียนจบชั้นประถมปีที่ 3 พูดภาษาไทยไค้

¹ William J. Samarin, Field Linguistics p. 30-32.

อนึ่งจากการสังเกตของผู้ซักถามพบว่า ผู้ให้ปากคำทั้ง 2 คนมีอวัยวะที่ใช้ประกอบในการออกเสียงครบถ้วน จึงนับว่าเป็นผู้ให้ปากคำที่เชื่อถือได้ว่าเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงในที่นี้ได้คือพอควร

เครื่องมือในการค้นคว้า

1. คำไทยซึ่งใช้ เป็นข้อมูลทางภาษาสำหรับวิเคราะห์ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยง 300 คำ (ดังปรากฏในภาคผนวก ก.) คำเหล่านี้ผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้นโดยคัดแปลงมาจากข้อแนะนำของ วิลเลียม เจ. ซัมมาริน¹ ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1.1 อวัยวะของร่างกายคนและสัตว์
- 1.2 เกร็ดญาติและคำสรรพนาม
- 1.3 จำนวนนับ
- 1.4 เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับ
- 1.5 เครื่องมือเครื่องใช้ในบ้าน
- 1.6 คินฟ้าอากาศ ทิศทาง ฤดูกาลเวลา
- 1.7 พืชและสัตว์ในท้องถิ่น
- 1.8 อาหารและการปรุงอาหาร
- 1.9 คำเรียกสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- 1.10 กำชยาย
- 1.11 คำกริยา
- 1.12 ความเชื่อต่าง ๆ

นอกจากคำเหล่านี้แล้วยังมีข้อมูลซึ่งใช้คำเหล่านี้ประกอบขึ้นเป็นประโยคอีกด้วย (ดังปรากฏในภาคผนวก ข.)

¹ William J. Samarin Ibid. p. 46 - 47.

2. สัญลักษณ์แทนเสียง (Phonetic Symbols) สำหรับใช้จับบันทึกการออกเสียงที่ไคยีนและตามที่ตั้งแถวลักษณะการออกเสียงของผู้ให้ปากคำ สัญลักษณ์แทนเสียงเหล่านี้ใช้ตามหนังสือของวิลเลียม เอ. สมอลเลย์¹

สัญลักษณ์แทนเสียง ที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้เฉพาะหน่วยเสียงพยัญชนะมีดังนี้

p	ph	b	m	w
t	th	d	ʃ	n l
c	ch	ʒ	ñ	y
k	kh	x	g	
ʔ	h	'		

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงสระมีดังนี้

i	e	æ
ɪ	ə	ʌ
u	o	ɔ

เครื่องหมาย / / ใช้แทนหน่วยเสียง

เครื่องหมาย [] ใช้แทนหน่วยเสียงย่อย

3. เครื่องบันทึกเสียงแบบใช้แถบบันทึกเสียงชนิดคาสเซต (Cassette) ใช้กับทั้งไฟฟ้ากระแสตรงและกระแสสลับ ยี่ห้อโซนี่ แบบ TC-80 หมายเลขเครื่อง 65240

วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์ไปตามจากผู้ให้ปากคำ ผู้วิจัยได้เป็นผู้ซักถามด้วยการนำคำไทยที่ใช้เป็นข้อมูลซึ่งเตรียมไว้แล้วไปถามผู้ให้ปากคำ เพื่อให้ผู้ให้ปากคำออกเสียงคำในภาษากะเหรี่ยงที่มีความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกับคำซึ่งใช้เป็นข้อมูล เมื่อผู้ให้ปากคำออกเสียงคำในภาษากะเหรี่ยงพร้อมทั้งจับบันทึกไว้

¹ William A. Smalley Manual of Articulatory Phonetics
512 p.p.

โดยใช้สัญลักษณ์แทนเสียง ขณะเดียวกันก็บันทึกเสียงที่ได้จากการไต่ถามไว้เพื่อใช้สอบทานข้อมูลด้วย

ผู้วิจัยได้เริ่มออกไปเก็บข้อมูลและจัดบันทึกครั้งแรกในเดือนกันยายน พ.ศ. 2514 และในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2515 เป็นครั้งที่สอง ระหว่างเวลานั้นก็ได้สอบทานข้อมูล และจัดกระทำข้อมูลไปด้วย หลังจากนั้นได้นำข้อมูลที่ส่งสลับไปสัมภาษณ์และจัดบันทึกใหม่อีกครั้งหนึ่ง

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำข้อมูลทางภาษาจะเหียงที่รวบรวมมาได้นั้นมาวิเคราะห์แจกแจง และเปรียบเทียบหน่วยเสียง (Phoneme) โดยดูจากการปรากฏของเสียงในตำแหน่งต่าง ๆ ของคำ (Distribution) ทำตารางแสดงลักษณะของเสียง (Phonetic Chart)
2. เสียงที่จะพิจารณาว่าเป็นหน่วยเสียงเดียวกันได้ จะต้องมีความคล้ายกันใทางสัทศาสตร์ (Phonetic Similarity) คือมีฐานที่เกิดเสียง (Point of Articulation) ที่เดียวกัน มีลักษณะอาการออกเสียงและวิธีออกเสียง (Manner) อย่างเดียวกัน
3. ในกรณีที่มีเสียงใกล้เคียงกันที่เป็นคู่มาส่งสลับจะตองหาคำคู่เทียบเสียง (Minimal Pair) มาเปรียบเทียบกัน ถ้ามีความหมายต่างกันก็จัดเป็นคนละหน่วยเสียง และจะต้องพิจารณาเสียงอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกับเสียงนั้นประกอบด้วย ถ้าเสียงใดมีลักษณะในเรื่องฐานที่เกิดของเสียงและวิธีออกเสียงคล้ายกันแต่ไม่เคยอยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือไม่เคยปรากฏในที่เดียวกันก็จัดเป็นหน่วยเสียงย่อย (Allophone) ของหน่วยเสียงเดียวกันอีกประการหนึ่งพิจารณาว่าถ้าเสียงหนึ่งเสียงใดอาจออกเสียงสลับเป็นอีกเสียงหนึ่งได้ โดยที่ความหมายไม่แตกต่างกันเลย (Free Variation) ก็ถือว่าเป็นหน่วยเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน อีกประการหนึ่งพิจารณาว่าถ้าเสียงหนึ่งเสียงใดอาจออกเสียงสลับเป็นอีกเสียงหนึ่งได้ โดยที่ความหมายไม่แตกต่างกันเลย (Free Variation) ก็ถือว่าเป็นหน่วยเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน

4. สรุปความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยเสียงและพิจารณาหาการปรากฏของเสียงในแต่ละพยางค์เพื่อดูรูปแบบของพยางค์ วิเคราะห์หาการลงเสียงหนัก (Stress) ในคำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป และวิเคราะห์การขึ้นเสียงลงเสียง (Intonation) ในประโยคด้วย

บทที่ 3

ผลของการวิจัย

จากการจัดกระทำข้อมูลดังกล่าวมาในบทที่แล้วได้ผลของการวิจัยซึ่งจะนำมา
กล่าวเป็นตอน ๆ ไปดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษากะเหรี่ยง แบ่งออกเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว
กับหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

หน่วยเสียงสระของภาษากะเหรี่ยง ได้แก่หน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ระบบพยางค์

การลงเสียงหนักในคำมีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป

การมีเสียงางเสียงโทประกบ

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

ตาราง 1. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยงเกี่ยวกับฐานที่เกิดเสียง (อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง) ลักษณะของเสียง คุณสมบัติของเสียง

ลักษณะเสียง	คุณสมบัติของเสียง	ฐานที่เกิดเสียง				
		ริมฝีปาก ทั้งสอง	ปลายลิ้น กับฟัน	ลิ้นตอน กลางกับ เพดานแข็ง	ลิ้นตอนหลัง กับเพดาน อ่อน	ลำคอ (ลูกกระ เดือก)
เสียงหยุด	ไม่ก้อง เบา หนัก ก้อง	p ph b	t th d		k kh	?
เสียงกึ่งเสียด แทรก	ไม่ก้อง เบา หนัก			c ch		
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง ก้อง		s	ʃ	x ɣ	h
เสียงนาสิก	ก้อง	m	n	ɲ		
เสียงข้างลิ้น	ก้อง		l			
เสียงกึ่งสระ	ก้อง	w		y		

จากการวาง 1 อธิบายผลไ้ดังนี้

1. ฐานที่เกิดเสียงหรืออวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงของภาษากะเหรี่ยง มีดังนี้

1.1 ริมฝีปากทั้งสอง คือเสียงที่เปล่งออกมาโดยการใช้อริมฝีปากทั้งสอง

ได้แก่หน่วยเสียง /p, ph, b, m, w/

1.2 ฟัน คือเสียงที่เปล่งออกมาโดยการไต่ปลายลิ้นแตะฟัน ได้แก่อนุเสียง /t, th, d, s, n, l/

1.3 เพดานแข็ง คือเสียงที่เปล่งออกมาโดยการไต่ลิ้นตอนหน้าแตะเพดานแข็ง ได้แก่อนุเสียง /c, ch, ฌ, ฌ, ฌ/

1.4 เพดานอ่อน คือเสียงที่เปล่งออกมาโดยการไต่ลิ้นตอนหลังแตะเพดานอ่อน ได้แก่อนุเสียง /k, kh, x, ฌ/

1.5 ลากอ หรืออุกกระเคือกคือเสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอได้แก่อนุเสียง /ʔ, h/

2. ชนิดของเสียงหรือลักษณะเสียงและคุณสมบัติของเสียงในภาษากะเหรี่ยง มีดังนี้

2.1 เสียงหยุดหรือเสียงระเบิด เกิดจากกระแสลมที่ออกมาจากลำคอถูกอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปากกักเสียงไว้ เช่น ที่ริมฝีปาก ที่ฟัน ที่เพดานแข็ง หรือที่เพดานอ่อน แล้วจึงปล่อยออกมาโดยแรง ได้แก่อนุเสียง /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ/ ซึ่งมีคุณสมบัติต่างกันไปดังนี้

2.1.1 เสียงหยุดหรือเสียงระเบิดที่ไม่ก้อง คือขณะเปล่งเสียงออกมาไม่มีการสั่นสะเทือนของเส้นเสียง และไม่มีลมตามหลังออกมาด้วย ได้แก่อนุเสียง /p, t, k, ʔ/

2.1.2 เสียงหยุดหรือเสียงระเบิดที่ไม่ก้อง แต่ขณะเกิดมีลมตามหลังออกมาด้วยได้แก่อนุเสียง /ph, th, kh/

2.1.3 เสียงหยุดหรือเสียงระเบิดที่เป็นเสียงก้องคือ ขณะเกิดเสียงมีการสั่นสะเทือนของเส้นเสียงด้วย ได้แก่อนุเสียง /b, d/

2.2 เสียงกึ่งเสียดแทรก คือเสียงที่ขึ้นต้นด้วยเสียงหยุดแต่กระแสลมผ่านอวัยวะออกเสียงมาโดยมีการเสียดแทรกในที่นั้น ๆ ด้วย ได้แก่อนุเสียง /c, ch/ อนุเสียงทั้งสองนี้เป็นเสียงไม่ก้อง แต่หน่วยเสียง /c / ไม่มีลมตามออกมาด้วยขณะเกิดเสียง ส่วนหน่วยเสียง/ ch / มีลมตามออกมาด้วยขณะเกิดเสียง

2.3 เสียงเสียดแทรก คือเสียงที่เปล่งออกมาแล้วลมถูกอวัยวะในปากกักคั้นลมไว้ไม่สนิท ลมเสียดแทรกออกมาทางช่องเล็ก ๆ ระหว่างอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปาก

ได้แก่หน่วยเสียง /s, ʃ, x, ɣ, h/ ในจำนวนนี้เป็นหน่วยเสียงไม่ก้อง 4 หน่วยเสียง คือ /s, ʃ, x, h/ และเป็นหน่วยเสียงก้อง 1 หน่วยเสียงคือ /ɣ/

2.4 เสียงนาสิก คือเสียงพยัญชนะที่เมื่อกเวลาออกเสียงลมถูกอวัยวะส่วนใด ส่วนหนึ่งในปากกักลมไว้ แล้วปล่อยให้ออกมาทางช่องจมูก ได้แก่หน่วยเสียง /m, n, ŋ/ เสียงเหล่านี้เป็นเสียงก้อง

2.5 เสียงข้างลิ้น คือเสียงพยัญชนะที่มีลมออกมาทางสองข้างลิ้น ได้แก่ หน่วยเสียง /l/ เป็นเสียงก้อง

2.6 เสียงกึ่งสระ คือเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการออกเสียงใกล้เคียง กับเสียงสระได้แก่หน่วยเสียง /w, y/ เป็นเสียงก้อง

✗ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษาจะเรียงอธิบายตามลักษณะการเกิดเสียง และฐานที่เกิดเสียงของแต่ละหน่วยเสียงไว้ ดังนี้

/ p / เสียงหยุดที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสอง ขณะที่เปล่งเสียงออกมาไม่มีการ สั่นสะเทือนของเส้นเสียงหรือเรียกว่า เป็นเสียงไม่ก้อง และไม่มีลมตามหลังออกมาด้วย

/ ph / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสองมีลักษณะ เสียงใกล้เคียงกับเสียง / p / แต่ต่างที่มีลมตามหลังออกมาด้วย

/ b / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสองมีลักษณะ เสียงใกล้เคียงกับเสียง / p / แต่เป็นเสียงก้อง คือมีการสั่นสะเทือนของเส้นเสียงขณะ เกิดเสียงด้วย

/ t / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน เป็นเสียงไม่ก้องและเป็นเสียง เบาไม่มีลมออกมา

/ th / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน มีลักษณะการ เกิดเสียงใกล้เคียงกับเสียง / t / แต่เป็นเสียงหนักมีลมออกมาด้วย

/ d / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน มีลักษณะการ เกิดเสียงใกล้เคียงกับเสียง / t / แต่เป็นเสียงก้อง

/ k / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากลิ้นตอนหลังแตะเพดานอ่อน เป็นเสียงไม่ก้อง และเป็นเสียงเบาไม่มีลมออกมาด้วย

/ kh / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากลิ้นทอนหลังแตะเพดานอ่อน เป็นเสียงไม่ก้อง
มีลักษณะการเกิดเสียงใกล้เคียงกับเสียง / k / แต่เป็นเสียงหนักคือมีลมออกมาด้วย

/ ʔ / เป็นเสียงหยุดที่เกิดจากลำคอ เป็นเสียงไม่ก้อง

/ c / เป็นเสียงกึ่งเสียดแทรก เกิดจากลิ้นทอนกลางแตะเพดานแข็ง เป็นเสียงไม่ก้องและเมาก็ไม่มีลมออกมาเวลาเกิดเสียง

/ ch / เป็นเสียงกึ่งเสียดแทรกเกิดจากลิ้นทอนกลางแตะเพดานแข็ง มีลักษณะการเกิดเสียงใกล้เคียงกับเสียง / c / แต่เป็นเสียงหนักมีลมออกมาด้วย

/ s / เป็นเสียงเสียดแทรกที่เกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน เป็นเสียงไม่ก้อง

/ ʃ / เป็นเสียงเสียดแทรกที่เกิดจากลิ้นทอนกลางแตะเพดานแข็ง เป็นเสียงไม่ก้อง

/ x / เป็นเสียงเสียดแทรกที่เกิดจากลิ้นทอนหลังแตะเพดานอ่อน เป็นเสียงไม่ก้อง

/ ɣ / เป็นเสียงเสียดแทรกที่เกิดจากลิ้นทอนหลังแตะเพดานอ่อน เป็นเสียงก้อง

/ h / เป็นเสียงเสียดแทรกที่เกิดจากลำคอ เป็นเสียงไม่ก้อง

/ m / เป็นเสียงนาสิกที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสอง เป็นเสียงก้อง

/ n / เป็นเสียงนาสิกที่เกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน เป็นเสียงก้อง

/ ñ / เป็นเสียงนาสิกที่เกิดจากลิ้นทอนกลางแตะเพดานแข็ง เป็นเสียงก้อง

/ l / เป็นเสียงข้างลิ้นเกิดจากปลายลิ้นแตะฟัน เป็นเสียงก้อง

/ w / เป็นเสียงกึ่งสระที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสอง เป็นเสียงก้อง

๒๒/ y / เป็นเสียงกึ่งสระที่เกิดจากลิ้นทอนกลางแตะเพดานแข็ง เป็นเสียงก้อง

3. การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวแต่ละเสียงในพยางค์ อธิบายได้ดังนี้

/ p / มีตำแหน่งที่เกิดเป็นเสียงก้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

pá thá ทราย

pə เรา

pí เล็ก

pá na กว้าง

pá lá lə ไกร

/ ph / มีคำหนึ่งที่เกิดเป็นเสียงต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

pho^ʔ 'คอกไม้'

pha^ʔ 'พอ'

phə^ʔ 'เกีย'

phu sá^ʔ 'เก็ก'

phún 'ปู่, ทา'

phle^ʔ 'เร้ว'

/ b / มีตำแหน่งที่เกิดเป็นเสียงต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

bən 'ข้าวเจ้า'

bən 'เหลือง'

bən 'บุญ'

bən khe^ʔ 'ข้าวโพก'

/ t / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

ta^ʔ kuy 'กล้วย'

ta phó^ʔ 'เสียม'

/ th / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

thəy khlu^ʔ 'แม่น้ำ'

thuy 'หมา'

thə^ʔ 'หมู'

thu thə 'เบ็ก'

thó 'ยาว'

tnay 'กำไล'

/ a / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

di^ʔ 'กบ'

di^ʔ 'สะคือ'

du^ʔ 'กั'

	d ^h ay	'ไข่'
	d ^h ay	'ปีก'
/ k /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	ku	'ขนม'
	kwən	'ชาว'
	ke' s̄a	'เย็น' (เวลา)
	kə' chán	'ช่าง'
	ke mən nà	'กลางคืน'
/ kh /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	khán	'ขา'
	khuy	'กิ่งก่า'
	khun	'เผือก'
	khu khuy	'หัว'
	khu xən	'หมอน'
	khón	'เขียง'
/ ? /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	? ^h ay	'กัศ'
	? ^h an	'กิน'
	? ^h l	'ชี้'
	? ^h e	'รัก'
	ma' ?	'เมีย'
	kla' ?	'กา'
/ c /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	cún	'แขน'
	cɿ	'เงิน'
	cáy	'เคิน'

cun	s ^ˆ y	'แหวน'
ci	kən pəy	'ผีเสื้อ'
/ ch /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
chən		'ชน'
chu?		'ถือ'
chə	khu	'รอน'
chəy		'สืบ'
chəy	chə	'เยยว'
chá		'ชา'
/ s /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
səy		'คนไม้'
son		'มุง'
səy		'ห่อ'
sən		'แกง, คำ'
sən		'ง่าม'
sə	dən	'ถุง'
/ s̄ /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
sā		'ถาว'
sā		'นอย'
sī	sān	'เสื้อ'
/ x /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
xun		'นก'
xuy		'กระดูก'
xu?		'แปด'
xī		'เสื้อ'

	xu ^ˊ y	'แก'
	xān	'หนัก'
/ ɛ /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	gə sà [?]	'หัวใจ'
	gá [?]	'ร้องไห้'
	gan khu [?]	'กิน'
	gɿ	'ก็'
	gəy	'บ้าน'
	gən	'ไต่ยีน'
/ h /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังนี้
	h ^h ɿy	'หีบ'
/ m /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	mu	'แม่'
	mən	'ตุ้ม'
	mən	'ตะวัน'
	mɿ mən	'ก็ว่า'
	mà chə mà	'ทำงาน'
/ n /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ตัวอย่างเช่น
	n ^h ə [?]	'เธอ'
	nɿ [?]	'ฝั่ง'
	nəy	'หัวเราะ'
	nəy	'วัน'

อนึ่งเสียง / n / นี้เมื่อปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ จะออกเสียงเป็น [ŋ] เสมอ แต่บางครั้งก็ออกเสียงเป็น [n] ก็มี [n] และ [ŋ] จึงเป็นเสียงที่ออกสลับเปลี่ยนกันได้ โดยไม่เปลี่ยนความหมาย (free variation) ในเสียงท้ายพยางค์

และ [ŋ] จะไม่ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์เลย จึงถือว่า [ŋ] เป็นหน่วยเสียงย่อยของ / n / ¹ เสียง / n / ที่กลายเป็น [ŋ] เมื่ออยู่ท้ายพยางค์เช่น

[bɔŋ]	'ข้าวเจ้า'
[wɔŋ phɔŋ]	'ทอง'
[mɔŋ]	'กะวัน'
[lɔŋ]	'หิน'
/ ñ / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	'เรน'
ñay	'ไถล'
/ ɲ / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	'เซน'
lɔɲ	'เกวียน'
lɔɲ?	'น้ำเงิน'
liɲ?	'ไป'
lɔɲ	'หนึ่ง'
lɔɲy	'หลาน'
/ w / ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	'ตัวอย่างเช่น'
wɛ?	'ชี้'
wɔ?	'ผิว'
wɔŋ phɔŋ	'ทอง'
wɔ kɔ?	'กระบอก'
wɛ thɔŋ	'เปิด'

¹ ถ้าที่ใช้เป็นตัวอย่างในการค้นคว้าครั้งนี้ เขียนในรูปของหน่วยเสียง (phoneme) จึงใช้ /-n / โดยตลอด

/ y /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์ ตัวอย่างเช่น
ye'	'ท่า
soy'	'ต้นไม้'
yə'	'ฉับ'
thuý'	'เตมา'
yi'	'เขียว'

กล่าวโดยสรุปการปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในแต่ละพยางค์มีอยู่ 2 ประเภทคือ

3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ได้แก่หน่วยเสียงต่อไปนี้
/p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, ʃ, x, ɣ, m, n, ñ, l, w, h, y/

3.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์ได้แก่หน่วยเสียง /ʔ, y, n/

4. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยง มีอยู่ 22 หน่วยเสียง

หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง

ตาราง 2. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง

พยัญชนะคาม / พยัญชนะตน	l	w	y
ph	phl	-	-
b	bl	-	by
t	-	tw	-
k	k		
kh	khl	khw	-
?	-	?w	-
s	-	sw	-
x	-	xw	-
h	-	hw	-
m	ml	-	-
n	-	nw	-
l	-	lw	-
y	-	yw	-

1. การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะประสมหรือหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ
ในแต่ละพยางค์ มีดังนี้

/ phl/ ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ กังกำทอไปนี้

phl[^]y 'เซือก'

phlé' 'เร้ว'

	nu [?] phli [?]	'ลีน'
	tha [?] phla	'ลิว'
/ b1 /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	bli [?]	'ละเอียบ'
/ k1 /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	kla [?]	'กา'
/ kh1 /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	khle	'กระคิง'
	khlay [^]	'เตา'
	khlay	'พู'
	khlay	'ขลุ'
	thay khlu [?]	'แมนา'
	khlay	'เย็น' (อากาศ)
	khlo [?] non	'เลื่อ'
	khlon khu [?]	'หลัง'
	mi sa khlay	'กา' (อวัยวะ)
/ m1 /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	mlon	'วง'
/ tw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	tw [^]	'คิก'
/ kw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	ดังต่อไปนี้
	cay kwe	'เพียว'
	kwa [?]	'ชวาน'
	kve	'เลน'

/khw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	né cə khw ^ʔ	'มันเทศ'
	g ^h ə khw ^ʔ	'ผู้ชาย'
/ʔw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	ʔ ^h wa	'ขาว'
	ʔ ^h wun	'งู'
	ʔ ^h wo	'แดง'
/sw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	du ^h swəy	'ผ้า'
	sw ^h	'ถ่าน'
	sw ^h ʔ	'หยาบ'
	khu sw ^h	'เหงื่อ'
/xw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	an xwu	'กม'
	xw ^h e	'นม'
/hw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	ʔ ^h an hw ^h	'คว'
	səy hwuy	'ราก'
	sà hwuy	'หิว'
/nw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	nwuy	'ใจ'
/lw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	lw ^h əy	'ลม'
/yw /	ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์	กั๋งต๋อไป๋นั๋
	ywa	'กระจก'

/ by / ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะ ดังต่อไปนี้

səy byà

เขารักษา

โดยสรุป หน่วยเสียงพยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำของภาษากะเหรี่ยง ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะทั้งหมด

2. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำในภาษากะเหรี่ยง มีจำนวน 16 หน่วยเสียง

หน่วยเสียงสระในภาษากะเหรี่ยง หน่วยเสียงสระในภาษากะเหรี่ยง ได้แก่ หน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ตาราง 3. แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยง เกี่ยวกับความสูงของลิ้น ตำแหน่งของลิ้นในปากและลักษณะของริมฝีปาก

ความสูงของลิ้น	ตำแหน่งของลิ้นในปาก	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
	ลักษณะของริมฝีปาก	ไม่จีบกลม	ไม่จีบกลม	จีบกลม
สูง		ɿ	ʉ	ʊ
กลาง กลางกลาง		e	ə ^	o
ต่ำ ต่ำกลาง		ɤ	a	ɔ

ความสั้นยาวของเสียงสระ

หน่วยเสียงสระเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยงไม่มีความต่างกันในเรื่องความสั้นยาวของเสียงพอที่จะจัดเป็นคนละหน่วยเสียงได้ แต่สระเสียงสั้นยาวต่างเป็นหน่วยเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน จะพบว่า เมื่อออกเสียงสระสั้นจะมีหน่วยเสียงเหล่านี้ตามมาคือ /y, ʔ, n/ และ เมื่อเสียงสระนั้นอยู่ท้ายพยางค์ตามลำพังจะออกเสียงยาวขึ้นชนิดหนึ่ง ทั้งนี้ยกเว้นหน่วยเสียง /ʌ, ɔ/ ซึ่งไม่พบเสียงยาวจากข้อมูลเลย

ฐานที่เกิดและลักษณะของหน่วยเสียงสระ เกี่ยวและการปรากฏในแต่ละพยางค์
จากตาราง 3 อธิบายหน่วยเสียงสระเดี่ยวแต่ละหน่วยเสียงได้ ดังนี้

/ i / เวลาออกเสียงนี้ ลิ้นส่วนหน้าจะยกขึ้นอยู่ในระดับสูงของช่องปาก และริมฝีปากไม่จับเป็นรูปกลม เกิดหลังหน่วยเสียงพยัญชนะ เช่นคำต่อไปนี้

ci	'เงิน'
mimón	'กัว'
ʔ ¹	'ชู้'
ni ^ʔ	'ฝั่ง'
bli ^ʔ	'ละเอียด'

/ e / เวลาออกเสียงนี้ ลิ้นตอนหน้าจะยกอยู่ในระดับปานกลาง ริมฝีปากไม่จับกลม เกิดหลังหน่วยเสียงพยัญชนะ เช่นคำต่อไปนี้

phle ^ʔ	'เร็ว'
ye ^ʔ	'หา'
khle	'กระดิ่ง'
we ^ʔ	'พี่'
ʔ ¹ e ^ʔ	'รัก'

/ ɛ / เวลาออกเสียงนี้ ลิ้นตอนหน้าอยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปากไม่จับกลม เกิดหลังหน่วยเสียงพยัญชนะ ได้แก่คำต่อไปนี้

chɛnâɛ	'อะไร'
--------	--------

pa'trɔ̃ʔ	'กระต่าย'
pa'láɪm	'ใคร'
chukholɔ̃	'ที่ไหน'

/ ๕ / เวลาออกเสียงสระนี้ ลิ้นค่อนกลางยกขึ้นอยู่ในระดับสูงค่อนข้างไป
คานหน้าของลิ้น เกือบใกล้กับเสียง / ๒ / ริมฝีปากไม่จับกลม ตัวอย่างเช่น

mɔ̃n	'ตะวัน'
phɔ̃	'เตี้ย, ลีน'
phɔ̃n	'น้อง'
kemɔ̃nna	'กลางคืน'

/ ๖ / เวลาออกเสียงสระนี้ ลิ้นค่อนกลางยกอยู่ในระดับกลางของช่องปาก
ริมฝีปากไม่จับกลม เช่นคำว่า

sɔ̃y	'คนไม่'
chɔ̃n	'กรก'
chɔ̃bɔ̃ysuʔ	'ซีฝุ่น'
səwɔ̃	'ลวรรค'
ʔəthɔ̃y	'หงอน'

/ a / ในการออกเสียงสระนี้ ลิ้นค่อนกลางยกลงมาอยู่ในระดับต่ำลางสุด
ของช่องปาก ริมฝีปากไม่จับกลม เช่นคำว่า

ʔan	'กิน'
kwaʔ	'ชวาน'
khán	'ชา'
ʔwá	'ช่าว'
machəma	'ทำงาน'

/ ʌ / ในการออกเสียงสระนี้ ลิ้นตอนกลางยกอยู่ในระหว่างระดับกลาง
 ก่อนข้างต่ำ คือไม่สูงเหมือนเสียง / ə / แต่ไม่ต่ำเท่าเสียง / a / ริมฝีปาก
 ไม่จีบกลม เช่นตัวอย่างคำว่า

dʌy 'ปีก'

hʌy 'หีบ'

phʌy 'หนัง'

tʌphow? 'เสียม'

sʌdan 'กุง'

เสียง / ʌ / นี้คล้ายกับเสียง / a / มากก็จริงแต่จัดเป็นคนละ
 หน่วยเสียง เพราะสามารถหาคำคู่เทียบเสียงได้ เช่น

sʌdan 'กุง' sahwuy 'หิว'

tʌphow? 'เสียม' ta?kuy 'กล้วย'

kəchʌn 'ข้าง' chʌn 'ไก่'

/ u / เวลาออกเสียงสระนี้ ลิ้นส่วนหลังยกขึ้นอยู่ในระดับสูงของช่องปาก
 ริมฝีปากจีบกลม เช่นคำว่า

ta?kuy 'กล้วย'

ku 'ขนม'

phun 'ปู่, ทา'

nu?phən 'ปาก'

?ankhú 'เฒ่า'

/ o / เวลาออกเสียงสระนี้ ลิ้นส่วนหลังยกอยู่ในระดับตอนกลางก่อนข้างสูง
 ริมฝีปากจีบกลม เช่นคำว่า

lon 'ขัน'

wonphon 'ทอง'

manco 'ดุง'

2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก คือเสียงที่มีปลายเสียงต่ำลง ใช้เครื่องหมาย \

m ¹	'ข้าวสุก'
n ¹ y	'วัน'
a ¹ y	'ข้าวเหนียว'
l ¹ a	'ลาว'
x ¹ i	'มีค'

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท คือเสียงที่มีต้นเสียงขึ้นสูงและปลายเสียงลดลง ใช้เครื่องหมาย ^ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

s [^] ən	'สาม'
d [^] i	'สะคือ'
kh [^] lāy	'เตา'
l [^] a	'เกื่อน'

4. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี คือเสียงที่มีปลายเสียงสูงขึ้น ใช้เครื่องหมาย /

m [/]	'ไฟ'
n [/] y	'นาขึ้น'
l [/] ən	'ขึ้น'
x [/] i	'เสือ'
? [/] ay	'กัก'
xuy [/]	'กระดูก'
s [/] a	'ดาว'
d [/] i	'กบ'

5. หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา คือเสียงที่มีต้นเสียงต่ำลงและปลายเสียงสูงขึ้น
ใช้เครื่องหมาย √ กังตัวอย่างเช่น

√ nəy	'สอง'
√ xuy	'เกา'

จากข้อมูลพบว่า ถ้าในภาษากะเหรี่ยงมีเสียงวรรณยุกต์ตรีใช้มากกว่าเสียงอื่น
ส่วนเสียงวรรณยุกต์โท และเสียงวรรณยุกต์จัตวามีใช้น้อยกว่าเสียงอื่น

ลักษณะของพยางค์

รูปแบบของพยางค์ในภาษากะเหรี่ยงมีดังนี้

1. V หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ เช่น

o		'มี , อยู่'
---	--	-------------

2. CV หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะตามด้วยหน่วยเสียงสระ

ตัวอย่างเช่น

mu	'แม่'
lə	'หนึ่ง'
du	'ดี'
sa	'น้อย'

3. CVC หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะในตำแหน่งต้นพยางค์
ตามด้วยหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงพยัญชนะในตำแหน่งท้ายพยางค์ ตัวอย่างเช่น

non	'เขา'
phən	'น้อง'
mən	'ตะวัน'
son	'มุง'
kən	'ชวค'
kwa	'ชวาน'

4. CCV หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะในตำแหน่งต้นพยางค์สองหน่วยเสียง (หน่วยเสียงพยัญชนะประสมหรือหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ) แล้วตามด้วยหน่วยเสียงสระ ตัวอย่างเช่น

khle	'กระดิ่ง'
? [^] va	'ชาว'
ywa	'กระจก'
xwe	ผอม
sw [^]	'ถ่าน'
kwe	'เล่น'

5. CCVC หมายถึงพยางค์ที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะประสมหรือพยัญชนะควบกล้ำ ตามด้วยหน่วยเสียงสระแล้วมีหน่วยเสียงพยัญชนะตามมาในตำแหน่งท้ายพยางค์ ตัวอย่างเช่น

khle ^y	'ธนู'
phle ^y	'เชือก'
ml ^o n	'วง'
nwuy	'เจ๊ก'
? ^y wun	'งู'

การลงเสียงหนักในคำที่มีตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไป

จากข้อมูลพบว่า คำในภาษากะเหรี่ยงที่ประกอบด้วยพยางค์ตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไปนั้น มีลักษณะการลงเสียงหนักดังนี้ (จะใช้การขีดเส้นใต้พยางค์ที่ลงเสียงหนัก)

1. คำที่มี 2 พยางค์ จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่สองหรือพยางค์ท้าย
ดังตัวอย่าง เช่น

we	<u>than</u>	'เบ๊ก'
kna	<u>b^oy</u>	'บีก'

tsò	ca'	'ผี'
chi	nan'	'วีว'
thu	tha	'เบือก'
sa	hwuy	'หิว'

2. คำที่มี 3 พยางค์ จะลงเสียงหนักเท่ากันในพยางค์แรกกับพยางค์ที่สาม
ตัวอย่างเช่น

ne'	ca=	khwa'?	'น้ำมัน'
ci'	kwān	pāy	'ผีเสื้อ'
sa	na	sa	'อก'
kā	ya	pha	'ชะนี'
cay	tā	lay	'เวียง'

3. คำที่มี 4 พยางค์ จากข้อมูลพบว่ามีอยู่ 1 คำ และจะลงเสียงหนักที่สุด
ในพยางค์ที่สี่ และพยางค์ที่สองและลงเสียงเบาลงในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สาม ดังนี้

cha	khay	lan	yu?	'คึก'
-----	------	-----	-----	-------

การขึ้นเสียงลงเสียงในประโยค มีดังนี้

1. ประโยคบอกเล่า พยางค์แรกของประโยคจะเป็นเสียงปกติ และพยางค์ท้าย
จะขึ้นเสียงสูง ดังตัวอย่างเช่น

phan	li?	cay	'น้องไปเที่ยว'	
mi	yo	an	ya'	'แมวกินปลา'
mu	o	gay	'แม่อยู่ในบ้าน'	
we?	an	ku	a'	'พี่กินขนมมาก'

2. ประโยคปฏิเสธ มีการขึ้นเสียงลงเสียง ดังตัวอย่างเช่น

chi	nón	ʔ	an	yá	ʔ	ʔ	e	วิวไม่กินปลา
mu	ʔ	oh	mu	ʔ	ʔ	ʔ	e	แม่ไม่ศุบยา
pha	ʔ	ʔ	o	ʔ	ʔ	ʔ	e	พ่อไม่อยู่บ้าน"
ve	ʔ	li	mà	chə	mà	ʔ	e	พี่ไม่ไปทำงาน

นยางกแรกจะขึ้นเสียงปกติ และ บางกทายของประโยคจะต่ำและระดับคปลายเสียงขึ้นสูงนิกหนึ่ง

3. ประโยคคำถาม มีการขึ้นเสียงลงเสียง ดังตัวอย่างเช่น

pà	lá	ʔ	o	lɛ	โครมา				
pha	li	ʔ	cù	lɛ	พ่อไปไหน"				
nə	ʔ	ʔ	o	khó	lɛ	"บ้านของ เธออยู่ที่ไหน"			
nə	ʔ	ʔ	an	mà	dé	chə	ná	lɛ	" เธอกินข้าวกับอะไร"

พยางค์แรกของประโยคจะเป็นเสียงปกติ และพยางค์ก่อนถึงพยางค์ท้ายจะขึ้นเสียงสูงแล้วลดเสียงลงระดับปกติในพยางค์ท้ายของประโยค

4. คำอุทานและปฏิเสธ มีการขึ้นลงเสียง ดังนี้

me	ʔ	ʔ	e	ไม่ไช่
me	ʔ			ไช่

เสียงท้ายพยางค์จะขึ้นสูงนิกหนึ่ง

สรุป อภิปรายผลและเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

เพื่อศึกษากิ่งระบบหน่วยเสียงภาษากะเหรี่ยงเกี่ยวกับฐานที่เกิด ลักษณะคุณสมบัติและการปรากฏของหน่วยเสียงต่าง ๆ ในพยางค์ จำนวนหน่วยเสียง และรูปแบบของพยางค์ในภาษากะเหรี่ยงเพื่อนำมา เปรียบเทียบกับระบบหน่วยเสียงของภาษาไทย กรุงเทพฯ ฯ

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ปากคำซึ่งใช้ในกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 2 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 1 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นหมู่บ้านบ้านบ่อ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พูดภาษากะเหรี่ยงอยู่เป็นประจำและพูดภาษาไทยได้คล่อง

เครื่องมือในการค้นคว้า

1. คำไทยที่ใช้เป็นข้อมูลสำหรับซักถามผู้ให้ปากคำชาวกะเหรี่ยง จำนวน 300 คำ และประโยคอีก 32 ประโยค
2. สัญลักษณ์แทนเสียง (Phonetic Symbols) สำหรับใช้จดบันทึกตามเสียงที่ได้ยิน
3. เครื่องบันทึกเสียง

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีสัมภาษณ์และสังเกต โดยนำคำไทยที่เป็นข้อมูลทางภาษาไปไต่ถามจากผู้ให้ปากคำทั้ง 2 คน โดยไต่ถามทีละคนแล้วจดบันทึกด้วยสัญลักษณ์แทนเสียงตามเสียงที่ได้ยิน และจากการสังเกตเวลาผู้ให้ปากคำออกเสียง แล้วบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ไว้เพื่อใช้สอบทานข้อมูลด้วย

✓ การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อจากการสัมภาษณ์และการสังเกตมาแจกแจงโดยดูจากการปรากฏของเสียงที่ไค้ยิน ทำตารางเสียง หาเสียงที่เกิดในฐานเดียวกัน มีลักษณะเสียงและคุณสมบัติของเสียงอย่างเดียวกัน ในกรณีที่เป็่กู่เสียงที่เก้มาตงค้ยวาระเป็นหน่วยเสียงเดียวกันหรือไม่ ก็หาค่าที่เป็นค่าคู่เทียบเสียง แล้วสรุปความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นข้อสันนิษฐาน จากนั้นพิจารณาถึงการปรากฏของหน่วยเสียงต่าง ๆ ในพยางค์ และวิเคราะห์ถึงลักษณะของพยางค์

สรุปผลการค้นคว้า

1. หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยงมีดังนี้
 - 1.1 ฐานที่เกิดเสียง พยว่
 - 1.1.1 เสียงที่เกิดจากริมฝีปากทั้งสองได้แก่ /p, ph, b, m, w/
 - 1.1.2 เสียงที่เกิดจากปลายลิ้นกับฟันได้แก่ /t, th, d, s, n, l/
 - 1.1.3 เสียงที่เกิดจากลิ้นตอนกลางกับเพดานแข็งได้แก่ /c, ch, s̃, ñ, y/
 - 1.1.4 เสียงที่เกิดจากลิ้นตอนหลังกับเพดานอ่อนได้แก่ /k, kh, x ɣ/
 - 1.1.5 เสียงที่เกิดจากลำคอได้แก่ /ʔ, h/
 - 1.2 ลักษณะและคุณสมบัติของเสียง พยว่
 - 1.2.1 เสียงหยุดไม่ก้องเบาได้แก่ /p, t, k, ʔ / เสียงหยุดไม่ก้องหนักได้แก่ / ph, th, kh / เสียงหยุดก้องได้แก่ / b, d /
 - 1.2.2 เสียงกึ่งเสียดแทรกไม่ก้องเบาได้แก่ / c / เสียงกึ่งเสียดแทรกไม่ก้องหนักได้แก่ / ch /
 - 1.2.3 เสียงเสียดแทรกไม่ก้องได้แก่ / s, s̃, x, h / เสียงเสียดแทรกก้องได้แก่ / ɣ /
 - 1.2.4 เสียงนาสิกก้องได้แก่ / m, n, ñ /

1.2.5 เสียงข้างลิ้นกึ่งโค้งได้แก่ / l /

1.2.6 เสียงกึ่งสระกึ่งโค้งได้แก่ / w, y /

1.3 การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

1.3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ได้แก่
/ p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, ʃ, x, ɟ, h, m, n, ŋ, l, w, y /

1.3.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏทั้งในตำแหน่งต้นและท้ายพยางค์
ได้แก่หน่วยเสียง / ʔ, y, ŋ /

1.4 จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษากะเหรี่ยงมี 22 หน่วยเสียง

2. หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษากะเหรี่ยง มี 16 หน่วยเสียงคือ

/ phl, bl, kl, kh1, ml, tw, kw, khw, ʔw, sw, xw, hw, nw, lw, yw, by /

และหน่วยเสียงพยัญชนะประสมปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ทั้งสิ้น

3. หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษากะเหรี่ยง มีอยู่ 10 หน่วยเสียงคือ / i, e,
ɔ, ɛ, ə, ʌ, a, u, o, ɔ /

4. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษากะเหรี่ยง มี 5 หน่วยเสียง คือ เสียงสามัญ
เสียงเอก / \ / เสียงโท / ^ / เสียงตรี / / / และเสียงจัตวา / v /

5. ลักษณะของพยางค์ในภาษากะเหรี่ยง มีดังนี้

5.1 v

5.2 cv

5.3 cvc

5.4 ccv

5.5 ccvc

6. การลงเสียงหนักในคำที่มี 2 พยางค์ขึ้นไป ปรากฏว่าคำที่มี 2 พยางค์
จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 2 คำที่มี 3 พยางค์ จะลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 1 กับที่ 3
คำที่มี 4 พยางค์ ลงเสียงหนักในพยางค์ที่ 2 กับพยางค์ที่ 4

7. การขึ้นเสียงลงเสียงในประโยค ปรากฏผลว่า ประโยคบอกเล่าจะขึ้นต้น ประโยคด้วยเสียงปกติ และหย่างกท้ายของประโยคจะสูงขึ้น ประโยคปฏิเสธขึ้นต้น ประโยคด้วยเสียงปกติ ท้ายประโยคจะลงต่ำแล้วสะบัดปลายเสียงขึ้นสูง ประโยคคำถาม ขึ้นต้นประโยคด้วยเสียงปกติ ท้ายประโยคเป็นเสียงปกติ คำตอบรับและปฏิเสธจะขึ้น เสียงสูงตอนท้าย

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงนี้ จะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต่อไป แต่ครูผู้สอนจำเป็นต้อง เข้าใจความแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย คีพอควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอ เสนอ การวิเคราะห์เปรียบเทียบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยง กับหน่วยเสียงภาษาไทยกรุงเทพฯ ไว้ในที่นี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนภาษาไทยเป็น ภาษาที่สองแก่เด็กกะเหรี่ยงในถิ่นต่อไป

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหน่วยเสียงภาษากะเหรี่ยง กับภาษาไทยนี้ ผู้วิจัยจะได้ใช้ระบบเสียงภาษาไทยกรุงเทพฯตามที่เป็นจริงและจากข้อสรุป การวิจัยของนักภาษาศาสตร์¹ ที่ได้แสดงผลงานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยเสียงในภาษาไทยด้วย

¹ นักภาษาศาสตร์ที่ได้กล่าวถึงระบบเสียงของภาษาไทยไว้คือ คร. พุ่มเฟื่อง เครือตราฐ กล่าวไว้ในหนังสือภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ หน้า 30 - 44 คร. อุคม วโรคมลิลกชิตต์ ได้เขียนไว้ในหนังสือภาษาศาสตร์เบื้องต้น หน้า 43, หน้า 62 - 68 หน้า 73 - 81 และหน้า 93 - 100 อาจารย์ชื่อนอกลิน พิเศษสกุลกิจ ได้กล่าวไว้ในหนังสือวิธีพิเศษในการสอนภาษาไทย หน้า 26 - 27 และ Richard B. Noss ได้เขียนไว้ในหนังสือ Thai Reference Grammar หน้า 4 - 20

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษาไทย

ตาราง 4. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษาไทยกรุงเทพฯ

ลักษณะเสียง	คุณสมบัติ ของเสียง	ฐานที่เกิดเสียง					
		ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปากกลาง กับฟันบน	ปลายลิ้น กับปุ่ม เหงือก	ลิ้นตอน กลางกับ เพดานแข็ง	ลิ้นตอนหลัง กับเพดาน อ่อน	ลำคอ (ดูกระ เอียด)
เสียงหยุด	ไม่ก้อง เบา หนัก ก้อง	p ph b		t th d		k kh	ʔ
เสียงกึ่งเสียด แทรก	ไม่ก้อง เบา หนัก				c ch		
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
เสียงนาสิก	ก้อง	m		n		ŋ	
เสียงข้างลิ้น	ก้อง			l			
เสียงลิ้นกระดก	ก้อง			r			
เสียงกึ่งสระ	ก้อง	w			y		

คำอธิบายตารางพยัญชนะไทยในเรื่องสัญลักษณ์แทนเสียงกับตัวเขียน

/ p / ตรงกับเสียงตัว ป

/ ph / ตรงกับเสียงตัว ผ พ ภ

/ b / ตรงกับเสียงตัว บ

/ t / ตรงกับเสียงตัว ต ถ

/ th / ตรงกับเสียงตัว ถ ท ฐ ฑ ฒ

/ d /	ตรงกับเสียงตัว	ค ฎ
/ k /	ตรงกับเสียงตัว	ก
/ kh /	ตรงกับเสียงตัว	ข ค ฃ
/ c /	ตรงกับเสียงตัว	จ
/ ch /	ตรงกับเสียงตัว	ฉ ช ฌ
/ f /	ตรงกับเสียงตัว	ฝ ฟ
/ s /	ตรงกับเสียงตัว	ซ ศ ษ ส
/ h /	ตรงกับเสียงตัว	ฮ ฮ
/ m /	ตรงกับเสียงตัว	ม
/ n /	ตรงกับเสียงตัว	น ฌ
/ ŋ /	ตรงกับเสียงตัว	ง
/ l /	ตรงกับเสียงตัว	ล ฬ
/ r /	ตรงกับเสียงตัว	ร
/ w /	ตรงกับเสียงตัว	ว
/ y /	ตรงกับเสียงตัว	ย ฎ
/ ? /	ตรงกับเสียงตัว	อ

โดยสรุปเสียงพยัญชนะภาษาไทยมี 21 หน่วยเสียง ทั้ง 21 หน่วยเสียงมีตำแหน่ง
 เกิดต้นพยางค์ได้ทั้งสิ้น และจะปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์หรือเป็นตัวสะกดได้ 8
 หน่วยเสียงคือ / p, t, k, m, n, ŋ, w, y / โดยเฉพาะเสียง / w, y /
 จะตามหลังเสียงสระบางเสียงเท่านั้น

หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

ตาราง 5. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษาไทยกรุงเทพฯ

พยัญชนะต้น \ พยัญชนะตาม	l	r	w
p	pl	pr	-
ph	phl	phr	-
t	-	tr	-
th	-	thr	-
k	kl	kr	kw
kh	khl	khr	khw

คำอธิบายตารางพยัญชนะประสมของไทยในเรื่องสัญลักษณ์แทนเสียงกับตัวเขียน

/ pl /	ตรงกับตัว	ปล	เช่น	ในคำว่า	ปลา
/ phl /	ตรงกับตัว	พล ผล	เช่น	ในคำว่า	เปลือย ผลุง
/ kl /	ตรงกับตัว	กล	เช่น	ในคำว่า	เกลือ
/ khl /	ตรงกับตัว	ขล คล	เช่น	ในคำว่า	ขลัง เคลือบ
/ pr /	ตรงกับตัว	ปร	เช่น	ในคำว่า	ปราย
/ phr /	ตรงกับตัว	พร	เช่น	ในคำว่า	พระ
/ tr /	ตรงกับตัว	ตร	เช่น	ในคำว่า	เตรียม
/ thr /	ตรงกับตัว	ทร	เช่น	ในคำว่า	จันทร์
/ kr /	ตรงกับตัว	กร	เช่น	ในคำว่า	กรวด
/ khr /	ตรงกับตัว	ขร กร	เช่น	ในคำว่า	ขรุขระ ไคร
/ kw /	ตรงกับตัว	กว	เช่น	ในคำว่า	กวาง

/ khw / ตรงกับตัว ขว คว เช่น ในคำว่า ขวาง ความ
เสียงพยัญชนะประสมเหล่านี้ มีตำแหน่งปรากฏกันพยางค์ทั้งต้น
หน่วยเสียงสระเดี่ยวของไทย

ตาราง 6. แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวของภาษาไทยกรุงเทพฯ

ความสูงของลิ้น	ตำแหน่งของลิ้นในปาก	ลิ้นส่วนหน้า		ลิ้นส่วนกลาง		ลิ้นส่วนหลัง	
	ลักษณะของริมฝีปาก	ไม่จับกลม		ไม่จับกลม		จับกลม	
ระดับสูง		ɪ	iɪ	ɨ	ɨɨ	u	uu
ระดับปานกลาง		ɔ̃	ee	ə	əə	o	oo
ระดับต่ำ		ɔ̃	ɔ̃ɔ̃	ɐ	ɐɐ	ɔ	ɔɔ

หน่วยเสียงสระเดี่ยวของไทยมี 18 เสียง เป็นสระเสียงสั้น 9 เสียง
และเป็นสระเสียงยาวคู่กันอีก 9 เสียง

หน่วยเสียงสระประสมของไทย มี 3 เสียงคือ

/ ɛa / คือเสียงสระ เอียะ เป็นสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงสระอิ
แล้วเลื่อนมายังเสียงสระอะ

/ ɛə / คือเสียงสระ เอือะ เป็นสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงสระอิ
แล้วเลื่อนมายังเสียงสระอะ

/ ua / คือเสียงสระ อัวะ เป็นสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงสระอุ
แล้วเลื่อนมายังเสียงสระอะ

สระประสม 3 เสียงนี้ ไม่ถือว่าเป็นเสียงสั้น - ยาวมีความสำคัญ จึงถือว่าเป็นหน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียง¹

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของไทย มี 5 เสียงคือ

1. เสียงสามัญ ไม่ใช่สัญลักษณ์ เช่นคำว่า / naa / 'นา' / maa / 'มา' / tii / 'ที'
2. คือเสียงเอก หรือเสียงที่มีปลายเสียงลงต่ำ เช่น / paa / 'ป่า'
3. คือเสียงโท หรือเสียงที่ต้นเสียงขึ้นและปลายเสียงลงต่ำ เช่น / paa / 'ป่า'
4. คือเสียงตรี หรือเสียงที่มีปลายเสียงสูงขึ้น เช่น / naa / 'นา'
5. คือเสียงจัตวา หรือเสียงที่ต้นเสียงต่ำ และปลายเสียงสูงขึ้น เช่น / maa / 'หมา'

ลักษณะของพยางค์ไทย มีดังนี้

1. V คือหน่วยเสียงเดี่ยวเป็นหน่วยเสียงสระ เช่น อา
2. CV คือหน่วยเสียงพยัญชนะตามด้วยหน่วยเสียงสระ เช่น กา
3. CVC คือหน่วยเสียงพยัญชนะตามด้วยหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงพยัญชนะ เช่น กิน
4. CCV คือหน่วยเสียงพยัญชนะตามด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ เช่น ทรา
5. CCVC คือหน่วยเสียงพยัญชนะตามด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงพยัญชนะ เช่น กวาง

¹ อุดม วิโรตม์ดีกชคิตต์ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น หน้า 79 (อ้างอิงมาจาก Arthur S. Abramson, The Vowels and Tones of Standard Thai . Acoustical Measurements and Experiment of Bloomington, Indiana, 1962, p.3)

เปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษาไทยและหน่วยเสียงภาษากะเหรี่ยงที่ได้จากการค้นคว้า

1. หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

1.1 เสียงหยุด ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง (p, ph, b, t, th, d, k, kh, ?/ ในภาษากะเหรี่ยงก็มีเสียงหยุดเหล่านี้ แม้ฐานที่เกิดจะติดกันในบางหน่วยเสียงคือ /t, th, d/ แต่ว่าเป็นเสียงใกล้เคียงกันจึงไม่มีปัญหามากนัก

1.2 เสียงกึ่งเสียดแทรก ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /c, ch/ ซึ่งมีใช้ในภาษากะเหรี่ยงเช่นกัน จึงไม่เป็นปัญหาในการออกเสียง

1.3 เสียงเสียดแทรก ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /f, s, h/ เป็นเสียงไม่ก้องทั้งสิ้น ในภาษากะเหรี่ยงมีเสียง /s, ʃ, x, h, ɣ/ จะเห็นว่าภาษากะเหรี่ยงไม่มีเสียง /f/ ทั้งนี้จะเกิดปัญหาแก่เด็กกะเหรี่ยงที่จะออกเสียงเสียงนี้ ในภาษาไทยจึงต้องฝึกให้เข้าใจและออกเสียงเป็นพิเศษ

1.4 เสียงนาสิก ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /m, n, ŋ/ ในภาษากะเหรี่ยงมีหน่วยเสียง /m, n, ŋ/ ไม่มีหน่วยเสียง /ŋ/ ที่มีใช้ในภาษาไทย แต่ภาษากะเหรี่ยงมีเสียง [ŋ] ซึ่งเป็นหน่วยเสียงย่อยของ /n/ และเกิดท้ายพยางค์เท่านั้น เสียง [ŋ] ต้นพยางค์ในภาษาไทยจึงเป็นปัญหาอยู่บ้างสำหรับเด็กกะเหรี่ยง

1.5 เสียงข้างลิ้น ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /ɹ/ ซึ่งมีใช้ในภาษากะเหรี่ยง แม้จะเกิดคนละฐานแต่เสียงใกล้เคียงกันจึงไม่เป็นปัญหา

1.6 เสียงลิ้นกระดูกหรือเสียงลิ้นร้าว ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /r/ ซึ่งในภาษากะเหรี่ยงไม่มี ดังนั้นเสียงนี้จะเป็นปัญหาสำหรับเด็กกะเหรี่ยงจะต้องมีการฝึกหัดให้เข้าใจและออกเสียงนี้ให้มากเป็นพิเศษ

1.7 เสียงกึ่งสระ ในภาษาไทยมีหน่วยเสียง /w, y/ ซึ่งมีใช้ในภาษากะเหรี่ยงด้วย หน่วยเสียงทั้งสองจึงไม่เป็นปัญหา

2. หน่วยเสียงพยัญชนะประสม หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของไทยมี /pl, pnl, kl, khl, pr, phr, tr, thr, kr, khr, kw, khw / ในภาษากะเหรี่ยงมีหน่วยเสียงพยัญชนะประสมดังนี้ /phl, bl, kl, khl, ml, tw,

kw, kh^w, [?] w, sw, xw, hw, nw, lw, yw, by / เสียงพยัญชนะประสม
 ในภาษากระเหรี่ยงที่มีตรงกับภาษาไทยคือ /phl, kl, khl, kw, khw / แม้เสียง
 พยัญชนะประสมในภาษากระเหรี่ยงจะมีจำนวนมากกว่าเสียงพยัญชนะประสมในภาษาไทย
 แต่ก็มีเสียงพยัญชนะประสมที่มีใช้ในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษากระเหรี่ยงคือ /pl, pr,
 phr, tr, thr, kr, khr / จะเห็นว่านอกจาก / p1 / แล้วหน่วยเสียงที่เหลือ
 คือหน่วยเสียงที่มี / r / ประสมหรือควบกล้ำอยู่ด้วยทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะหน่วยเสียง / r /
 ไม่มีใช้ในภาษากระเหรี่ยงอยู่แล้ว ดังนั้นจะต้องฝึกเสียงควบกล้ำเหล่านี้โดยเฉพาะเสียง
 ควบกล้ำที่มีหน่วยเสียง / r / นั้นให้มากเป็นพิเศษ

3. การปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะในพยางค์

3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ในภาษาไทยนั้น
 ทุกหน่วยเสียงปรากฏในตำแหน่งต้นพยางค์ได้ทั้งสิ้น แต่ในภาษากระเหรี่ยงไม่มีหน่วย
 / f, ɲ, r / ดังนั้นหน่วยเสียง / f, ɲ, r / ในภาษาไทยจึงเป็นปัญหาสำหรับเด็ก
 กระเหรี่ยงที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนให้ออกเสียงต่อไป

3.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์หรือตัวสะกด
 ในภาษาไทยมี 8 หน่วยเสียงคือ / p, t, k, m, n, ɲ, w, y / ในภาษากระเหรี่ยง
 มีพยัญชนะท้ายพยางค์หรือตัวสะกดเพียงหน่วยเสียง / y, [?] / และ [ɲ] ซึ่งเป็นหน่วย
 เสียงย่อยของ / n / ดังนั้นปัญหาในการออกเสียงตัวสะกดจึงเป็นปัญหาสำคัญมากปัญหาหนึ่ง
 สำหรับเด็กกระเหรี่ยงที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ส่วนเสียง / w / ในภาษาไทย
 ไม่เป็นปัญหาสำหรับเด็กกระเหรี่ยงเพราะมีเสียงสระเลื่อน [ow] จึงออกเสียงได้อยู่แล้ว

4. เสียงสระเคี้ยว หน่วยเสียงสระเคี้ยวของไทยมีความสั้นยาวเป็นเครื่อง
 จำแนกความหมายและจัดเป็นคนละหน่วยเสียง ส่วนในภาษากระเหรี่ยง เสียงสั้น-ยาวของสระ
 ไม่ปรากฏเป็นหน่วยเสียง ดังนั้นจะต้องฝึกเด็กให้ออกเสียงสั้นยาวของสระให้ถูกต้อง
 ส่วนในเรื่องฐานที่เกิดนั้นบางเสียงมีที่เกิดต่างกัน เช่น / ɛ / ในภาษาไทยเกิดจากลิ้น
 ส่วนกลางที่ลึกกว่า / ɛ / ในภาษากระเหรี่ยง และ / o / ในภาษาไทยก็อยู่ในตำแหน่ง
 ที่ตื้นกว่า / o / ของภาษากระเหรี่ยง แต่ความแตกต่างกันนี้ต่างกันเพียงเล็กน้อย
 ซึ่งอาจเป็นปัญหาในการออกเสียงสระบางเสียงไม่ชัดเจนได้บ้าง

5. เสียงสระประสม สระประสมในภาษาไทยมี / ɪa, ɛa, ua / ในภาษากะเหรี่ยง
ไม่มีเสียงสระประสม ดังนั้นจะต้องฝึกการออกเสียงสระ / ɪa, ɛa, ua / แก่แก่กะเหรี่ยง
ให้มากกวย

6. เสียงวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมีเสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี
เสียงจัตวา ซึ่งมีใช้ในภาษากะเหรี่ยงเช่นกัน แม้จะไม่ตรงกันทีเดียวนัก แต่เนื่องจากเด็ก
กะเหรี่ยงเรียนรู้วิธีเปลี่ยนระดับเสียงในภาษาถิ่นของตนอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงไม่สู้เป็นปัญหาหนัก

7. ลักษณะของพยางค์ ทั้งภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยง มีรูปแบบของพยางค์เหมือนกัน
แก่รูปพยางค์เปิด ก่อพยางค์ที่มีตัวสะกด **c v c** ของภาษากะเหรี่ยง มีตัวสะกดจากคัก กือ บี เบียง
หน่วยเสียง / ʔ, n, y / ในขณะที่ภาษาไทยมีมากกว่า คือ มีหน่วยเสียง / p, t, k, m /
ดังนั้นจะเป็นปัญหาในการออกเสียงซึ่งจะต้องฝึกเป็นพิเศษ

✓ ข้อเสนอแนะในการสอนภาษาไทยแก่เด็กที่พูดภาษากะเหรี่ยง

เมื่อครูได้ทราบถึงปัญหาและความต่างกันของหน่วยเสียงต่าง ๆ ของภาษาไทยกับภาษา
กะเหรี่ยงแล้ว ครูจะต้องหาวิธีสอนที่จะให้เด็กเกิดความเข้าใจ และสามารถออกเสียง เวลาที่ใ้
อย่างถูกต้องควม ผู้วิจัยขอเสนอการฝึกในระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเสียงและระดับการฝึกออกเสียง
ดังนี้¹

ในระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเสียง ครูควรฝึกให้เด็กเข้าใจหน่วยเสียงที่เป็นปัญหา
เหล่านี้ คือ

¹ ข้อเสนอแนะนี้ได้แนวคิด และดัดแปลงมาจากหนังสือแนะวิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก
ภาษาศาสตร์ ชิ่ง คร. ไบรช แวน ไชยอก เรียบเรียง อาจารย์ คมกาน จงเจริญสุข แปล
หน้า 52 - 56, หน้า 62 - 67.

1. หน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งที่ไม่มีปรากฏในภาษากะเหรี่ยง
2. หน่วยเสียงพยัญชนะท่ายพยางค์ หรือกั้วสะกดในพยางค์ที่ไม่มีปรากฏในภาษากะเหรี่ยง
3. หน่วยเสียงพยัญชนะประสมที่ไม่มีปรากฏในภาษากะเหรี่ยง
4. ความสั้นยาวของหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทย
5. หน่วยเสียงสระประสมที่ไม่มีปรากฏในภาษากะเหรี่ยง

ในการสอนหน่วยเสียงเหล่านี้ การสอนเป็นขั้น ๆ คือ

ขั้นที่ 1 ครูออกเสียงในภาษาไทยที่เป็นปัญหาให้ผู้เรียนโงะซัด ๆ หลาย ๆ ครั้ง ให้ผู้เรียนสังเกตขณะที่ครูออกเสียงและเงืงเสียง ไปพร้อมกันด้วย โดยแยกเป้าหมายของหน่วยเสียงที่เป็นปัญหา เช่นฝึกให้เขาใจเสียงพยัญชนะกึ่งที่ไม่มีปรากฏในภาษากะเหรี่ยงก่อน

ขั้นที่ 2 ครูฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเสียงที่เป็นปัญหานั้นแตกต่างไปจากเสียงที่เขากเคยได้ยินบ้างตัวอย่างไรบ้าง โดยครูแยกฝึกเป้าหมายของหน่วยเสียง ดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะคน เสียงที่เป็นปัญหา กือ / ๗, ร, ง / ครูจะตองไขคำกัเทียบเสียงมาออกเสียงให้เค็กฟัง เป็นกั ๆ โดยหาเสียงที่มีใ้ในภาษากะเหรี่ยงที่คล้ายเสียงที่เป็นปัญหามากที่สุด เช่น เทียบเสียง ร กับ ล ให้เค็กฟัง ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่งไร เช่น

ลา - รา, เลา - เรา

เทียบเสียง ฟ - ฝ กับเสียง ช - ส ให้ฟังเป็นกั เช่น

โย - โฝ, โส - โฝ

เทียบเสียง ง กับ น ที่เกิดในตำแหน่งต้นพยางค์ เช่น

นา - งา, โน - โง, เงา - เนา

2. หน่วยเสียงพยัญชนะท่ายพยางค์ หรือกั้วสะกดที่ไม่มีใ้ในภาษากะเหรี่ยง ออกเสียงคำกัเทียบเสียงให้เค็กฟัง เช่น

กะ - กัก, กะ - กัก, กะ - กัก, กะ - กัก

3. หน่วยเสียงพยัญชนะประสมที่ไม่มีใช้ในภาษากะ เหยียงไค่แก / ปล, พร, พร, คร, คร, คร, ขร - คร / กรูออกเสียงคำคู่เทียบเสียงให้เค็กัง เช่น

ปลา - ปลา

โค - โค

ปลา - ปลา

ปลา - ปลา

พะ - พระ

พลี - พรี

เทียบ - เกรียม

กลาย - กราย

จันทา - จันทรา

กลาย - กราย

กาม - กราบ

ชละ - ชระ

ชชะ - ชชะ

ปลง - พรง

4. ความสั้นยาวของหน่วยเสียงสระเดี่ยว ครูจะตองตาคำคู่เทียบเสียงยาวออกเสียง และอธิบายให้เข้าใจว่าเสียงสั้น - ยาวของสระเดี่ยว ในภาษากะทำให้คำมีความหมายต่าง ออกไป เช่น

ปะ - ปา, ตี - ตี, กุ - กู, แอะ - แถ

สั้น - สาน, กัง - กาง, กัก - กาบ, หัก - หาก

5. หน่วยเสียงสระประสมที่ไม่มีใช้ในภาษากะ เหยียงไค่แก กรูควรหาคำคู่เทียบเสียงยาวออก เสียงให้ฟัง เช่น ล้อ - ลือ, ลี - ลือ, หู - หู

ขั้นที่ 3 กรูออกเสียงคำที่คล้ายกันติดต่อกัน 3 คำ โดยให้มีเสียงเหมือนกัน 2 คำ และเสียงต่างออกไป 1 คำ เช่น ในหัวข้อเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะตนกรูออกเสียงว่า

ลา - รา - ลา,

เลา - เรา - เรา

เมื่อกรูออกเสียงแล้วให้เด็กบอกวากาแรกเหมือนกับคำที่สอง หรือกาที่สามเพื่อเป็นการทดสอบ ความสามารถของเด็กในการแยกเสียงที่ต่างกัน

หน่วยเสียงชนิดอื่น ๆ ก็ส่วนความท้ออย่างทีกล่าวมานี้

ขั้นที่ 4 ครูเตรียมคำไว้ 2 แถว ให้มีเสียงแตกต่างกัน โดยเขียนคำที่มีเสียงเดียวกันไว้แถวเดียวกัน เขียนเลขกำกับแถวไว้ด้วย แล้วครูออกเสียงกาโลกำหนึ่ง แถวให้เด็กบอกว่าเป็นคำในแถวใด

เมื่อนักเรียนสามารถฟังออกว่าเสียง 2 เสียงต่างกันอย่างไร และเข้าใจความแตกต่างของเสียงแล้ว ขั้นต่อไปครูควรฝึกให้เด็กออกเสียงเหล่านั้นบ้าง

ในระบอบการฝึกออกเสียง ฝึกเพื่อให้เด็กสามารถออกเสียงที่ให้มีใช้ในภาษากระแสหรือแต่งประโยคในภาษาไทยได้

เสียงพยัญชนะต้นพยางค์ เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์หรือตัวสะกด เสียงพยัญชนะประสม ความสั้นยาวของเสียงสระเดี่ยว และเสียงสระประสมซึ่งเป็นปัญหาอยู่นั้น หลังจากฝึกให้เด็กเข้าใจเสียงเหล่านั้นแล้วควรให้เด็กออกเสียงดังนี้

ขั้นที่ 1 กรูออกเสียงคำไทยที่มีเสียงที่เป็นปัญหาจน แล้วให้เด็กออกเสียงตาม

ขั้นที่ 2 กรูออกเสียงคำคู่เทียบเสียงต่าง ๆ ดังยกตัวอย่างมานั้น แล้วให้เด็กออกเสียงตาม การฝึกต่างชั้นต่าง ๆ นี้เมื่อฝึกครั้งนี้แล้ว เด็กจะพอได้ยินเสียงได้เพราะ เด็กไทยวัยเรียนมีความสามารถที่จะได้ยินเสียงใหม่ ๆ ได้มาก ถ้าเด็กยังออกเสียงไม่ได้จะต้องเพิ่มการฝึกได้มากขึ้น และครูอาจเรียกเด็กที่ยังออกเสียงไม่ได้มาฝึกเฉพาะ เป็นรายบุคคล โดยกรูออกเสียงที่เป็นปัญหาซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเด็กจะได้เห็นวิธีออกเสียงและได้ยินชัดขึ้น

อย่างไรก็ตามครูจะต้องรวบรวมคำคู่เทียบเสียงต่าง ๆ เพื่อไว้ใช้เป็นเครื่องมือการสอนให้พอเพียง บางครั้งอาจต้องอธิบายความหมายของคำประกอบไปด้วยเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

อนึ่ง การได้มีการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบหน่วยกาและระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษากระแส เพื่อจะได้เป็นแนวเทียบในการจัดทำบทเรียนภาษาไทยต่อไป และแบบเรียนที่จัดทำเด็กแรกเรียนที่พูดภาษากระแสหรือเน้นการคำนึงถึงการใช้คำที่มีเสียงที่เป็นปัญหาคงกล่าวมานั้น เป็นพิเศษก็ควรจัดทำที่มีเสียงเหล่านั้นให้เด็กได้ฝึกมากกว่าเสียงอื่น ๆ และควรเป็นคำใกล้ตัวเด็กหรือคำเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในห้องเรียนของเด็กนั้น เช่น คำว่า โรงเรียน วัด รูป รัก เรา พัน ไม้ ฟ้า หิน งู เงิน ถัก กรวย ปลา พระ โกร เสื่อ เสียบ หวี เป็นต้น ทั้งควรคำนึงถึงสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาใหม่ของถิ่นเหล่านี้ให้เข้าใจหลักการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กกะเหรี่ยง เพื่อจะได้ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้อาษาไทยได้คล่องและเร็วขึ้น ซึ่งจะส่งผลไปถึงการเรียนวิชาอื่น ๆ ของเด็กให้เข้าใจขึ้นด้วย.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชอนกลีน พิเศษสกุลกิจ "ลักษณะของภาษาไทย" วิธีพิเศษในการสอนภาษาไทย
ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2 2506, 156 หน้า.
- ไซออก, ไบรช แวน แนววิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์ คมคาย จงเจริญสุข
แปล โรงพิมพ์สมาคมสังคมนักการศึกษาแห่งประเทศไทย พระนคร 1963, 153.
- ฟุ้งเฟื่อง เกื้อตราฐ ภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ปทุมวัน พระนคร 2509, 113 หน้า อักสำเนา.
- ฟุ้งเฟื่อง เกื้อตราฐ "การศึกษาเรื่องเสียงในภาษาศาสตร์" เอกสารการสัมมนาผู้สอน
วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง 2510, 370 หน้า
อักสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรม โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม พระนคร พิมพ์ครั้งที่ 4
2503, 1053 หน้า.
- อนุমানราชชน, พระยา นิรุกติศาสตร์ ภาค 1 โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ 2513,
148 หน้า.
- อุคม วโรตม์ลึกชดิกต์ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น โรงพิมพ์กุสุมา 2513, 209 หน้า.
- Gleason, H.A. An Introduction to Descriptive Linguistics,
Holt, Rihchard and Winston, New York, 1955, 389 (p.p.)
- Noss, William A, Thai Reference Grammar, U.S. Government Printing
Office Washington, D.C., 1964, 254 p.p.
- Purnell, Herbert C., Major Phonetics Differences Between Thai
and Some Minority Languages of Thailand, 1971, 20 p.p.,
typed.

Samarin, William J., Field Linguistics, Holt, Rinehart and
Winston, New York, 1967, 246 p.p.

Smalley, William A., Manual of Articulatory Phonetics, The COLAD
Co., Inc. Buffalo 10, New York, 1964, 512 p.p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

คำไทยที่ใช้เป็นข้อมูลสำหรับคำพจนานุกรมกะเหรี่ยง

กบ	กุง	เขี้ยว	โง่
กระจก	แกง	แขน	จมูก
กระจัง	เก็บ	แข็ง	จำ
กระดาน	เกา	ไซ	เจ็ด
กระตูด	แกง	คน	โจงกระเบน
กระต่าย	ไก่	ครก	ใจ
กระบอก	ขน	เกรา	ฉลาก
กล้วย	ขนม	โจร	ฉัน
กลางคืน	ชวก	ควันไฟ	ขณะนี้
กลางวัน	ชวาน	กวาย	ซา
เกลือ	ขัน	คอ	ข้าง
ไกล	ซา	คอบ	เซา
ไกล	ชาย	กั่ว	เชือก
กว้าง	ชาว	คำ	ชื้อ
กว้าง	ชาวเจ้า	กิด	ดอกบัว
เกวียน	ชาวโพค	คิ้ว	ดอกไม้
กัก	ชาวสุก	กุ่ม	ดาว
กา	ชาวเหนียว	แกบ	คำ
กำไล	ชื้อ	ชา	กิน
กึ่งกา	ชื้อน	งวง	คี่
กึ่งไม้	เขา	งู	ตีก
กิน	เขียง	เงิน	ตั้ง

ดู	ทำงาน	ใบไม้	เผา
เด็ก	ที่ไหน	ปลา	เผือก
เดิน	เที่ยว	เปลือกไม้	ฝน
เดือน	เที่ยว	ป่า	ภูเขา
แดง	ธนู	ปาก	พระ
ไต่บันได	เธอ	บิ่ก	พริก
ต้นไม้	นม	ปี	เพลง
ต้ม	น้อง	ปาก	พอ
ตะกร้า	นอน	ปู่	พี่
ตะวัน	น้อย	เป็ก	พุด
ตะวันตก	นั่ง	เป็ก	ฟัง
ตะวันออก	นา	แปก	พัน
ตา (อวัยวะ)	นำเกลี้ยก	ไป	พัน (กริยา)
ตา	นำ-อาชู่ชาย	นม	ฟ้า
ตี	นำ-อาชู่หญิง	ฉลัก	พื้น
ตุ้ม	น้ำ	นม	ไฟ
ตุ้มหู	น้ำค้าง	ฉัก	มะม่วง
เตา	น้ำเงิน	ฉัว	มันเทศ
เตา	นั่ง	ฉาฉิ่น	ม้า
เตี้ย	เนื้อ	ฉาหม	มาก
โต	บ้าน	ฉี่	มี
โต	ขาย	ฉี่เสื่อ	มีด
ตาน	ขาย	ฉิ่ง	มีด
ถือ	มุญ	ชู่ชาย	มีด
ทอง	มุหรี	ชู่หญิง	เมฆ
ทอง	เมา	ชู่ใหญ่	เม็ย

แม่	ลึง	ลึงสอง	หมอน
แม่น้ำ	ลัน	ลิว	หมา
แมว	ลุง	ลู่	หมู
ไม้ขีดไฟ	ลูกมิก	ลูบยา	หยาบ
ยารักษา	เล็ก	เลี่ยม	หลัง
ย่า	เลน	เลื่อ	หลาน
ย่าง	เล็บ	เลื่อ	เหลน
ยาย	เลว	เลื่อ	เหลื่อง
ยาว	เล็ค	หก	ไหล
ยี่สิบ	เล็ย	หงอน	หวี
ยี่สิบเอ็ด	วัด	เหงื่อ	แหวน
ยี่สิบสอง	วัน	หญ้า	หอก
ยี่สิบ	ว้าว	หนวก	หัว
เย็น (เวลา)	วึ่ง	หนัก	หัวเข้า
เย็น (อากาศ)	สวย	หนัง	หัวใจ
เปียว	สวรรค์	หน้า	หัวเราะ
รบ	สว่าง	หน้าฝน	หัว
ร้องไห้	สอง	หนารอน	หาง
รอน	สะก้อ	หมาแดง	หาง
รัก	สาม	หมาหนาว	หิน
ราก	สามสิบ	หนาว	หิว
เร็ว	สามสิบเอ็ด	หนัง	หีบ
เรา	สามสิบสอง	หนังพัน	หุง
ลม	สาย	หนังร้อย	หู่
ละเอียก	สิบ	เหนือ	เห็น
ล่าง	สิบเอ็ด	หม้อ	อก

อยู่
อ่าน
อะไร

ภาคผนวก ข.

ประโยคภาษาไทยที่ใช้เป็นข้อมูล

ประโยคบอกเล่า

1	ฉันกินข้าว	9	ฉันมีดอกไม้ 7 ดอก
2	พี่กินข้าวมาก	10	เขามีลูกผู้ชาย 2 คน
3	แมวกินปลา	11	พี่ไปเที่ยวกับน้อง
4	น้องไปเที่ยว	12	เขาไปเที่ยวที่ไร่
5	พ่อสูบบุหรี่	13	แม่อยู่ในบ้าน
6	แม่ไปทำอะไร	14	เธอเป็นคนสวย
7	พ่อดีว 3 ตัว	15	พี่กินขนมมาก
8	แม่มีมะม่วง 5 ลูก		

ประโยคปฏิเสธ

16	จิวไม่กินปลา	19	พ่อไม่อยู่บ้าน
17	ฉันไม่ชอบสีคา	20	พี่ไม่ไปทำงาน
18	แม่ไม่สูบบุหรี่	21	พ่อยังไม่มา

ประโยคคำถาม

22	นั่นอะไร	27	เธอไปไหนมา
23	ใครมา	28	เธอกินข้าวกับอะไร
24	พ่อไปไหน	29	น้องไปเที่ยวกับใคร
25	ใครเลี้ยงหมู	30	แม่ทำอะไร
26	บ้านของเธออยู่ที่ไหน		

คำตอบรับและปฏิเสธ

31	ไม่ใช่	32	ใช่

ภาคผนวก ค.

คำพหูพยางกะเหียงในรูปสัญลักษณ์แทนเสียง

คำไทย	คำกะเหียง	คำไทย	คำกะเหียง
กบ	di [?]	กิ่งไม้	sáythay
กระจก	ywa	กิน	ʔan
กระคัง	khle	กุง	sʌdan
กระคาน	sáypa ^ʔ	แกง	khíban
กระตุก	xuy	เก็บ	ʔanthan
กระต่าย	pa [?] thɔ [?]	แก้	xuy
กระบอก	wak ^ʔ	แกง	sán
กล้วย	ta [?] kuy	ไก	chan
กลางคืน	kemtnna	ขน	chon
กลางวัน	kemtncha ^ʔ	ขนม	ku
เกลือ	tháyla	ขวก	kon
ไถล	baw [?]	ขวาน	kwa [?]
ไถล	nay	ชัน	lon
กว้าง	chaxu	ชา	khan
กว้าง	le [?]	ทาย	acha ^ʔ
แก้วียน	lay	ขาว	ʔwa ^ʔ
กัก	ʔay	ข้าวเจ้า	bán
กา	kla ^ʔ	ข้าวโพค	bankhe ^ʔ
กำไล	thay	ข้าวสุก	ma [?]
กิ้งก่า	khuy	ข้าวเหนียว	ʔay

คำไทย	คำกะเหรี่ยง	คำไทย	คำกะเหรี่ยง
ขี้	?i	วง	mlòn
ขี้ฝุ่น	chabaysu?	งู	?wun
เขา	nòn	เงิน	ci
เขียง	khàn	โง่	xây
เขี้ยว	yi?	จมูก	náthù
แขน	cún	จำ	thonnay
แข็ง	nwá	เจ๊ก	nwuy
ไซ้	dáy	โจงกระเบน	khádòn
คน	gómáay	ใจ	gasa?
ครก	chán	ฉลาก	lâyma?
ครา	kháchón	ฉัน	yò
ใคร	palálax	ชนะนี้	kâyípha
ควันไฟ	mikhún	ซ่า	chá
ควาย	pá?na	ซ่าง	káchán
คอ	khúbòn	ซ่า	kewò
คอย	chónna	เขือก	phlây
กัว	?ánhwí	ซื่อ	xuy
คำ	chakhây	ดอกบัว	thakòphó
คิค	twá	ดอกไม้	phó?
คิ้ว	mimán	กาว	sá
คุย	lothây	กำ	són
แคบ	?áy	กิน	gankhú?
ฆ่า	duswáy	กั	gi

คำไทย	คำกะเหรี่ยง	คำไทย	คำกะเหรี่ยง
คึก	chəkhàylànyu?	ไค้	mankhəy
คิง	thə?	ถาน	sw^
คู	yu	ถือ	chu?
เค็ก	phusa'	ทอง	thw^n
เคิน	cáy	ทองคำ	wonphón
เคื่อน	lá?	ทำงาน	màchamà
แดง	?wo	ที่ไหน	chukhólax
ไค้ยีน	gón	เที่ยง	manthén
ต้นไม้	səy	เที่ยว	cáykwè
คม	anxwu	หมู	khlay
คะกร้า	nánchu?	เชอ	nə?
คะวัน	man	นม	nun
คะวันตก	mann^?	น้อง	phən
คะวันออก	manthá	นอน	məy
คา (อวัยวะ)	misakhləy	น้อย	śa
คา	phun	นั่ง	chiná?
คี	du'	นา	ch^y
คุม	mon	นำเกลียด	mle^?
คุมชู	nad^y	นำ-อาผู้ชาย	manbɛ
เตา	lòsúnkhan	นำ-อาผู้หญิง	gabɛ
เต่า	khlay	น้ำ	thəy
เตี้ย	pha?	น้ำค้าง	chànthəy
โต	du?	น้ำเงิน	lá?

คำไทย	คำกะเหรี่ยง	คำไทย	คำกะเหรี่ยง
นั่ง	?anwón	นม	xwé
เนื้อ	chayá	น้ก	chadu?
บ้าน	gáy	นิ้ว	wa?
บาป	báxá'y	นาจีน	nay
บาย	máxay	นาทม	chaphun
บุญ	bón	น้	gáca
บุหร้	mu	น้เสื่อ	cikónpəy
เบา	khuy	น้ิ่ง	ni?
ใบไม้	sáylá	น้ชาย	gákhwa?
ปลา	ya?	น้หญิง	gáman
เปลือกไม้	sáyp'há'y	น้ใหญ่	phat hay
ป่า	gamx	เผา	?ankhú
ปาก	nu?phán	เผือก	khún
ปิด	khábəy	ฝน	chichə
ปี	nəy	ภูเขา	khulón
ปีก	dá'y	พระ	sakha?
ปู่	phún	พริก	chəge
เปิด	thuthà	เพลง	thakhu
เบ็ด	wethán	พด	pha?
แปด	xu?	พี	we?
ไป	li?	พุด	khlay
นม	khukhuychón	พ้	chónna
น้ก	chan	พ้	mé?

คำไทย	คำกะเหรี่ยง	คำไทย	คำกะเหรี่ยง
พัน (กริยา)	dan	ยี่สิบ	naychay
ฟ้า	mo [?] khú	ยี่สิบเอ็ด	naychaylɔ
พัน	sayman	ยี่สิบสอง	naychaynay
ไฟ	mi [?]	ยี่สิบสาม	chithɔ
มะม่วง	khú [?]	ยี่สิบสี่	kega
มันเทศ	ne [?] ckhw [?]	ยี่สิบห้า	khlay
มา	kasay	ยี่สิบหก	chaycha
มาก	?a [?]	ยี่สิบเจ็ด	dɔ [?]
มี	o	ยี่สิบแปด	ga [?]
มีด	xi [?]	ยี่สิบเก้า	chakhu
มีด	cunkhu	ยี่สิบล้าน	?e
มุง	son	ยี่สิบล้าน	sayhwuy
เมฆ	chə [?]	ยี่สิบล้าน	phlé [?]
เมีย	ma [?]	ยี่สิบล้าน	pə
แม่	mu	ยี่สิบล้าน	lway
แม่น้ำ	thaykhlu [?]	ยี่สิบล้าน	bli [?]
แมว	miyo	ยี่สิบล้าน	si [?] ya [?]
ไม้ซีกไฟ	mi [?] dɔy	ยี่สิบล้าน	chə [?]
ยารักษา	saybya	ยี่สิบล้าน	nu [?] phli [?]
ยา	phay	ยี่สิบล้าน	manco
ยาง	?ankhay	ยี่สิบล้าน	phethonday
ยาย	phay	ยี่สิบล้าน	pi
ยาว	tho	ยี่สิบล้าน	kwé

คำไทย	คำกะเหรี่ยง	คำไทย	คำกะเหรี่ยง
เล็บ	məy	ดูบยา	?ohmu?
เลว	lɑ?	เสียม	taphow?
เลือด	gəsuɿ	เสื่อ	xi?
เลื่อย	luy	เสื่อ	khlo'non
วัด	səlu?	เสื่อ	səsan
วัน	nəy	หก	xun
วัว	chanən	หงอน	?əthay
ว้าง	caytəlay	เหงื่อ	khuswi
สวย	gi?	หญา	nan
สวรรค์	səwo	หนวก	nu?chən
สว่าง	chaphən	หนัก	xən
สอง	nəy	หนัง	phəy
สะคือ	di?	หน้า	misa?
สาม	sən	หน้าฝน	chi'chənkhá?
สามสิบ	sənchəy	หน้าร้อน	chəkhukhá
สามสิบเอ็ด	sənchəyla	หน้าแล้ง	chəyokhá
สามสิบสอง	sənchəynəy	หน้าหนาว	chəgənkhá
สาย	manthanhó	หนาว	chəgən
สิบ	chəy	หนึ่ง	lɔ
สิบเอ็ด	chəyla	หนึ่งพัน	ləthən
สิบสอง	chəynəy	หนึ่งร้อย	ləya
สี่	thə?phla	เนื้อ	manpha?
สี่	ləy	หม้อ	phan

คำไทย	กำกะเหวียง	คำไทย	กำกะเหวียง
หมอน	khuxən	หัวเราะ	nay
หมา	thúy	ห้า	yé
หมู	thú?	หาง	m'kən
หยาบ	swə?	หวัง	ñay
หลัง	khlonkhu?	หิน	lon
หลาน	lay	หิว	səhwuy
เหลน	lu?	หีบ	h [^] y
เหลือง	bən	หุง	?anphón
ไหล่	chənt [^] haykhu'	หู	nakun
หวี	s [^] y	เห็น	dá?
แหวน	cunrs [^] y	อก	sana [^] sə
หอก	phan	อยู่	ó
หัว	khukhu'y	อวน	bən
หัวเข่า	khánlaykhu'?	อน	bán
หัวใจ	səsà?	อะไร	chanálas

ภาคผนวก ง.

ประโยคภาษากะเหรี่ยงในรูปแบบสัญลักษณ์แทนเสียง

ประโยคภาษาไทย

ประโยคภาษากะเหรี่ยง

ประโยคบอกเล่า

1 ฉันกินข้าว	1. yə̀ ʔán mǐʔ .
2 พี่กินข้าวมาก	2. weʔ ʔán mǐʔ ʔá
3 แมวกินปลา	3. mǎyɔ ʔán ɣáʔ .
4 น้องไปเที่ยว	4. phən lǐʔ cáy .
5 พ่อสูบบุหรี่	5. phaʔ ʔòh múʔ
6 แม่ไปทำอะไร	6. mu lǐʔ ma xǎʔ
7 พ่อมีวัว 3 ตัว	7. phaʔ chunán ó sǎn dǎn
8 แม่มีมะม่วง 5 ลูก	8. mu khǎʔsa ó yé phon
9 ฉันมีดอกไม้ 7 ดอก	9. yə̀ phóʔ ó nwy mú
10 เขามีลูกผู้ชาย 2 คน	10. ʔò phukhwa ó nǎy gá .
11 พี่ไปเที่ยวกับน้อง	11. weʔ lǐʔ cáy dǎ phən .
12 เขาไปเที่ยวที่ไหน	12. ʔò lǐʔ cáy lǎ xǎʔ
13 แม่อยู่ในบ้าน	13. mu ʔó gǎy
14 เธอเป็นคนสวย	14. nǎ ké gǎ chaʔ gi
15 พี่กินขนมมาก	15. weʔ ʔán kú ʔá

ประโยคปฏิเสธ

16 วัวไม่กินปลา	16. chunán ʔán yáʔ ʔé .
17 ฉันไม่ชอบสีคำ	17. yə̀ báʔ sǎʔ sǎn ʔé
18 แม่ไม่สูบบุหรี่	18. mu ʔòh mú ʔé .

 ประโยคภาษาไทย

 ประโยคภาษากะเหรี่ยง

19 พ่อไม่อยู่บ้าน

19. pha? ó gáy ?è

20 พี่ไม่ไปทำงาน

20. we? li? mà chà mà ?è

21 พ่อยังไม่มา

21. pha? gé thày dè?

ประโยคคำถาม

22 นั่นอะไร

22. ?e nɔ chà nà lɔc

23 ใครมา

23. pà lá gé lɔc

24 พ่อไปไหน

24. pha? li? khò lɔc

25 ใครเลี้ยงหมู

25. pà lá yu thù?

26 บ้านของเธออยู่ที่ไหน

26. nà gáy ó khò lɔc

27 เธอไปไหนมา

27. nà li? khò lɔc gé thày

28 เธอกินข้าวกับอะไร

28. nà ?án mì? de nà lɔc

29 น้องไปเที่ยวกับใคร

29. phan li? cáy pà lá lɔc

30 แม่ทำอะไร

30. mu mà chà nà lɔc

คำทอรับและปฏิเสธ

31 ไม่ใช่

31. me ?è

32 ใช่

32. mé

ประวัติย่อผู้เขียน

วีระวัชร สารานุกิจต์ เกิดที่ตำบลบางจาก อำเภอภาชีเจริญ จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2487 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนศึกษานารี นครบุรี เมื่อปีการศึกษา 2502 จบชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากโรงเรียนเพชรบุรี วิทยาลัยกรรม พระนคร เมื่อปีการศึกษา 2504 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (กศ.บ.) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาระธานมิตร พระนคร เมื่อปีการศึกษา 2508

เริ่มเข้ารับราชการ ณ โรงเรียนสามัญทุ่งมหาเมฆ พระนคร ในปี พ.ศ. 2509 และลาออกไปรับราชการ ณ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงเมื่อปี พ.ศ. 2510 ต่อมาในปีการศึกษา 2513 ได้สอบคัดเลือกเข้าศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ภาษาและวรรณคดีไทย ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาระธานมิตร เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ภาษาและวรรณคดีไทยแล้วได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในชั้นปริญญาโท สาขาอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาระธานมิตร พระนคร สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาโททางการศึกษา (กศ.ม.) ในปี พ.ศ. 2515